

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah,
Velja za celo leto..... \$6.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York celo leto..... 7.00
Za inoseststvo celo leto..... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States,
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 303. — ŠTEV. 303.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 27, 1920. — PONDELJEK, 27. DECEMBRA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

D'ANNUNZIO SE TRESEJO HLACE.

SKUSA IZPUSTITI IZ REKE VSE LJUDI, KI NE SPADAJO NOTER. — PONUDIL JE RIMU NOVE POGOJE. — GLAVNI POGOJI JE "PRIZNANJE REKE". — IZPOLNENJE OBRAMBE.

Benetke, Italija, 24. decembra. — D'Annunzio je prošil za po daljšanje roka, v namenu, da spravi iz mesta vse osebe, ki prebivajo na Reki, ki pa niso tjakaj pristopne.

Neki aeroplan D'Annunzija je bil zajet, ko je moral pristati v bližini Sušaka.

Med Amerikanci, ki so zapustili Reko izza napovedi vojnega stanja, se je nahajal tudi Russell Correll, neki trgovec iz Los Angeles. D'Annunzio je podpisal zanj posebno dovoljenje ter napisal preko potnega lista: — Zapušča za vedno Reko, da se vrne v svojo lastno deželo.

Obrambo Reke je poveril D'Annunziju kapitanu Osteventuri. Rim, Italija, 24. decembra. — Prejšnji poslanec Alceste de Ambris, ki je tajnik državnega sveta na Reki, se nahaja na poti z novim načrtom, s pomočjo katerega bi bilo mogoče rešiti reško problem.

Njegov predlog vključuje najprvo priznanje "regentstva na Reki" vključno pristanišče Barros, Arbe in Veglia. V drugi vrsti naj bi se regentstvo odpovedalo svoji zahtevi, da Italija takoj anektira Reko in tretjič naj bi se regentstvo izognilo vsem nadaljnjim korakom v Dalmaciji, kar pomenja, da bi se ne hotelo mešati še nadalje v položaj, ustvarjen v Dalmaciji.

Trst, Italija, 24. decembra. — Reka, Arbe, Veglia in San Marco, kateri kraji so izpostavljeni blokadi italjanskega brodograja, pričajo že občutiti posledice tega in opaziti je veliko pomanjkanje živil.

Pretežni del čet D'Annunzija se nahaja v njih kasarnah na Reki in častniki teh čet so v direktnem stiku s pesnikom, ki nadzoruje tako vojaške kot politične zadeve obleganega mesta.

Takoj po uradni proglasitvi blokade je italjanski general Ferrario, ki je imel že številne čete krog mesta, obkolil celo mesto ter preprečil vsaki izhod na treh straneh. Za nekako sto jardov izven mesta se je odstranilo železniške tračnice, vsled česar se je prekinilo vsako železniško zvezo z mestom ter preprečilo vsak dovoz živil. Ceste, vodeče iz mesta, so bile zabarikadirane z bodečimi žicami in sem pa tam so bili izkopani jarki, v katerih so nastanjene straže.

Redne čete so postavljene na blokadni črti in planirski lovci se nahajajo na vseh sosednjih višinah ter nadzorujejo mesto. Za najbolj nevarno točko pa se smatra utrje reke Rečina.

Soglasno s poročili, ki so prišla iz Reke, se D'Annunzio priznava na vse mogoče načine, da izpolni obrambo mesta. Pesnik je baje skrajno ogorčen nad besedilom ultimata generala Caviglie in pravi posebno nad pogojem, da mora razpustiti svoje ustaške legijonarje, kajti pravi, da ima regentstvo pravico sestaviti svojo lastno armado.

Medtem pa je blokada povzročila neprestano naraščanje cen vseh življenjskih potrebščin, kajti številni ljudje, ki so pričakovali blokado, so se medtem dobro založili z živili ter izpraznili vse prodajalne. Tako so najprimerj izginile skatle s kondenziranim mlekom in mesna hrana je postala nezasiškar luksuz.

Odkar je bila uveljavljena blokada ni bilo nikomur mogoče priti v Reko. Številni so bili prisiljeni vrniti se brez uspeha in čed temi so bili številni stariši, ki so skušali pregovoriti svoje sinove, nahajajoče se v mestu, naj zapuste pesnika ter se vrnejo v Italijo.

Število oseb, katere je treba prehranjati na Reki, znaša približno 12.000. Regentstvo pa ima baje na razpolago le racije, ki bi zadostovale za 36.000 ljudi in sicer za dva tedna. To je zelo pomanjkljivo mešanico, ki nočejo prenašati še nadaljnjih trpljenj.

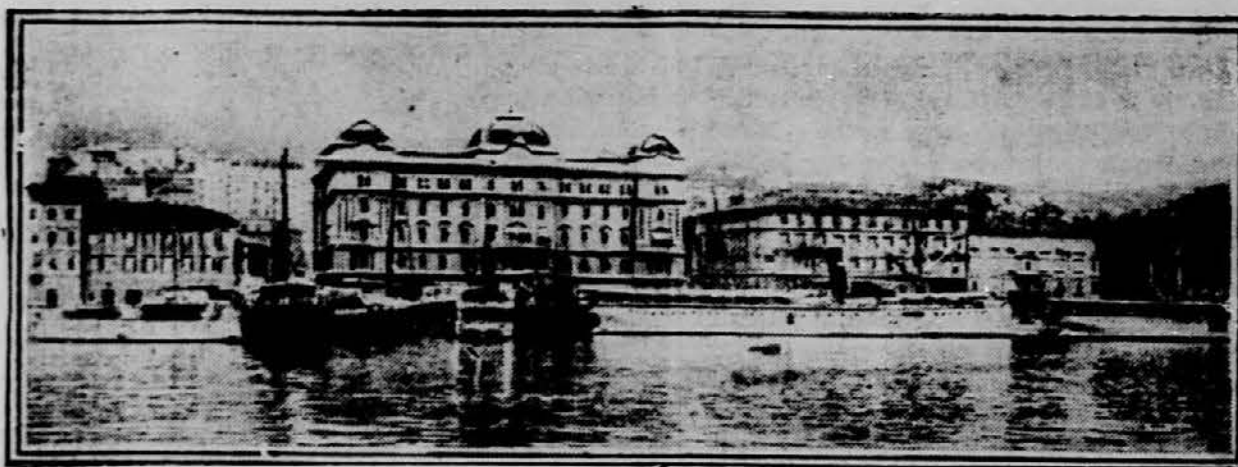
Velika potrtost prevladuje po celi pokrajini. Le strelji metijo semptam molki, ki prevladuje povsod. Ljudje na Reki so prišli korečno spoznavati dejstvo, da si stojijo z orožjem v roki nasproti sinovom iste Italije.

Čeprav je večina prebivalstva prepričana, da je nemogoče, da bi prišlo do dejanskega prelivanja krvi nad nasprotnimi si četami, zapuščajo vendar številni mesto skozi jugoslovanski Sušak ter odhajajo v Opatijo ter druge kraje.

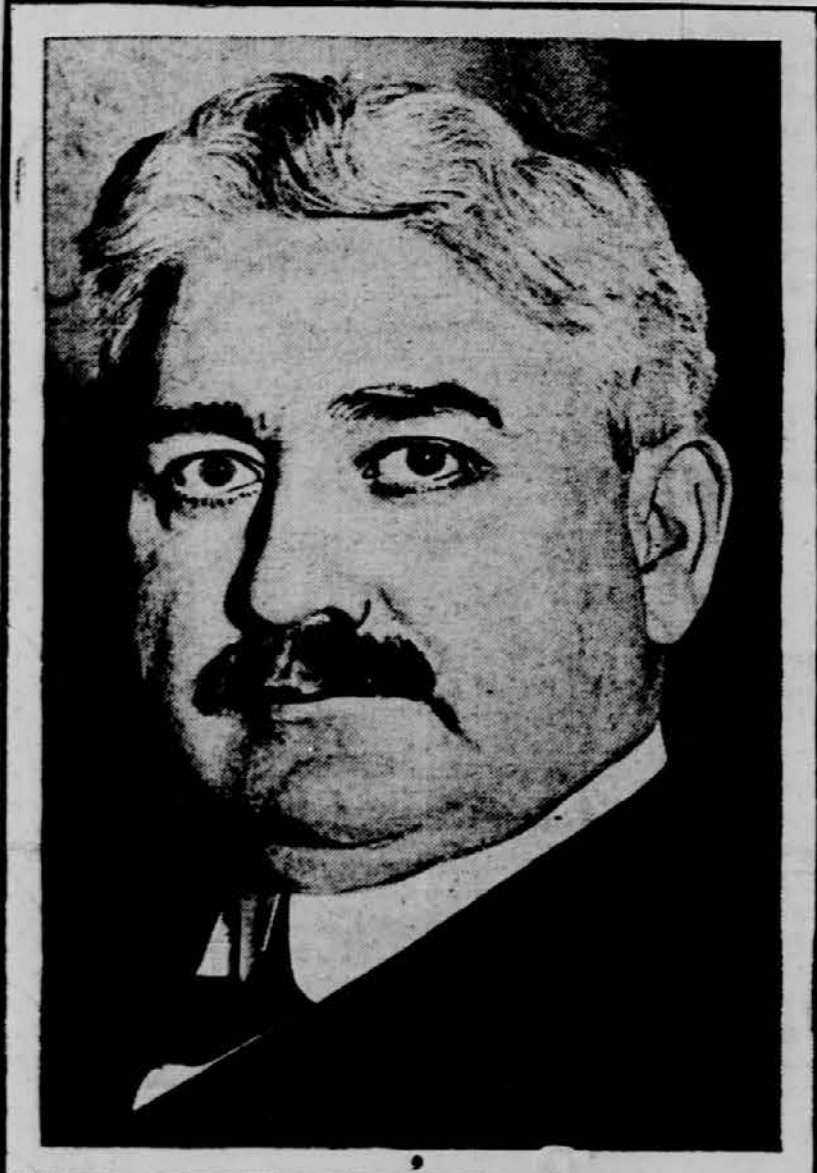
Rim, Italija, 25. decembra. — Kljub propagandi D'Annunzija, katero vrše vsi nacionalistični listi v deželi, postaja dežela od dne do dne bolj nasprotna zadnjemu gustolovstvu D'Annunzija. Neki dobro znani admiral se je izrazil napram poročevalcu newyorškega "Timesa":

— Italjanska opozicija proti D'Annunziju ni posledica tega, ker smatrajo Italijani pogodbo v Rapallo za popolno, temveč tega, da je Italija primorana izpolniti dano besedo ter se držati svojega podpisa. S tem nočeri reči, da nima D'Annunzio nikakega upravičenja za stališče, katero je zavzel. Ravno nasprotno sem mnenja, da je do stih, kar govori zanj. Tako pušča naprimer pogodba v Rapallo dobavo vode in električne sile na Reki v rokah Jugoslovancov. Na ta način lahko slednji ob vsakem času zadušijo mesto. Tudi polovica pristanišča na Reki jim je pripisana, kar bo v bodočnosti brez dvoma dovelo do neprestanih sporov.

— Po mojih mislih pa je D'Annunzija najbolj vzklostilo in razkačilo to, da se je celo pogodbo sklenilo ter podpisalo ne da bi se vprašalo njega za mnenje ali svet. Mislim, da je vlada tega v veliki meri kriva. Po vsem, kar je storil D'Annunzio za Italijo in za Reko prav posebno, mislim, da je bil upravičen zahtevati, da se čuje tudi njegovo mnenje. Ljudje so proti temu, da se ni vlada nikdar identifikovala za ekspedicijsko pesnika, a ta argument re more imeti nikdar posebne težje. Prav nič ne krstisi, če se postopa z D'Annunzijem kot da sploh ne obstaja, ko je vendar pokazal, da je v stanju storiti neizmerno dobro in neizmerno zlega. Kakorhitro so italjanski delegati na konferenci v Rapallo dovedli Jugoslovane čez tega, da se priznajo neodvisnost Reke, bi se moralo povabiti D'Annunzija, da naj pošlje svoje zastopnike, s katerimi bi se razpravljalo o bodočem statusu Reke. Če bi se to storilo, bi se izognili vsem sedanjim nevarnostim.

POGLED NA REKO

Newyorški polic. komisar Enright, kateremu delajo lopovi sive lasi.

ALI BO ŠEL BIVŠI KAJZER NA KRF?

Najvarnejša pot bi bila potom zrakoplova. — Če bi potoval po suhem, bi ga aretirali.

Pariz, Francija, 26. decembra. (Poročilo Universal Service.) — Mrs. William B. Leeds iz New Yorka, ki je sedaj grška princeznja, je pripravila za bivšega nemškega kaiserja krasen grad na otoku Krfu.

Iz precej zanesljivega vira se je izvedelo, da bi zavezništvo zahtevali kaiserja od Grške, če bi se poslužil njene gostoljubnosti. Tri poti so odprte bivšemu kaiserju. Prva je po suhem in sicer skozi Nemčijo. Druga je po zrakju, toda ta je že bolj nevarna kajeti vstavile bi ga lahko angleške ali francoske bojne ladje, še predno bi dospel na Krf, tretja je pa po zraku, in te zadnje se bo najbrže poslužil.

Nekateri govorijo, da bo odpotoval v zrakoplovu, ki je Zeppelinovega sistema.

Blaznikova Pratika

Cena je 15 centov.

Posebno izdajo za Ameriko smo prejeli iz starega kraja.

Kdor jo bo imeti naj pošlje takoj poštne znamke in natančen naslov in poslali mu jo bomo.

Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

V Clevelandu, O., se jih dobi v naši podružnici: 6104 St. Clair Ave.

JUGOSLAVIJA SE BO RAVNALA PO VELIKIH

Z Grško ne bo obnovila zveze. — Angleški admiral ni hotel sprejeti odlikovanja.

Atene, Grško, 26. decembra. — Jugoslovanska vlada je izjavila, da zrenkrat ne more povedati, če bo obnovila svojo zvezo z Grško.

Pravi, da bo zavzela napram Grški isto stališče kot ga bodo zavzele Anglija, Francija in Italija.

Te dni je ponudil kralj Konstantin načelniku angleške mornariške komisije visoko odlikovanje. Načelnik komisije, admiral Kelly je pa to odlikovanje odločno zavrnil.

To dejstvo je silno razburilo one kroge, ki so mislili, da bo Anglija izpremenila svoje dosedanje stališče napram Grški.

Splošno razpoloženje na Grškem je za zavezništvo in proti Nemčiji. Nekega možkega, ki je na ulici zakričal "Živel kaiser", je množica skoraj do smrti pretepla.

Grška kraljeva družina je imela večeraj svoj božični obed, kljub temu, da je grški božič šel v najst dni pozneje.

PREDNO SE ODLOČITE

za svojo družino sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da si ga potnik sam kupi, pišite najprvo za tozadevna pojasnila na znano in zanesljivo tvrdko

FRANK SAKKER, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

CUBA SE HOČE VRNITI V NAROČJE ZDR. DR

Da se je izraza strahu, da je do bil otok prekmalu svojo neodvisnost. — Poroča Wilbur Forrest.

Havana, Cuba, 26. decembra. — Vpričo dejstva, da se nahajajo finance republike v obžalovanju vrednem stanju in da še sedaj ni mogoče natančno ugotoviti izida predsedniških volitev, ki so se vršile dne 1. novembra, je opaziti danes na Cubi precej razdvojenost razpoloženje in splošno se daje izraza naziranj, da je šel otok malo prekmalu iz zaščite strica Samuea ter se osvobodil, čeprav ni bil še sposoben za zrelo politično in stalno vlado.

Dobil sem informacije iz številnih virov, tako od Cubancev samih kot nepristranskih inozemskih prebivalcev, ki se mude že dolgo časa v deželi, da je namreč več kot petdeset odstotkov inteligentnih nepolitičnih Cubancev pripravljenih podvreči se zopet ameriškemu nadzorstvu vladnih zadev in da bi skoro sto odstotkov pozdravilo tak korak, če bi bil Leonard Wood oni, ki naj bi jim pomagal iz zadrege.

Wood je idel na Cubi. Vseposot, kjer se govori o vodilnih zadevah ter o slabem finančnem stanju dežele, se izjavlja, da bi kaj takega ne bilo mogoče p. d. Woodom. Poštenost in pravičnost, s katero je viadal Cubi skozi tako številna leta, se stavlja v nasprotje s tradicionalnimi napakami politike v tropskih krajih, ki so prinesle Cubi neprestane politične intrige, finančno neodgovornost, spekulacijo ter politični in ekonomski kaos.

Cuba ima dve politični stranki, — konservativno in liberalno. Zmede so se pričele tekot preteklih spomlad, ko sta obe stranki pričeli razmišljati glede predsedniških volitev. Konservativci so nominirali generala Montalvo,

DENARNE POSILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJEKO.

Isvrhujeemo denarne ispljile popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjem, po ozemlju, ki je naseljeno po italjanski armadi.

Včasaj smo računali za pošilja tve italjanskih lir po sledočih cenah:

50 lir		\$ 2.40
100 lir		\$ 4.20
300 lir		\$12.00
500 lir		\$20.00
1000 lir		\$39.00

Vrednost denarju sedaj ni stal na, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej.

Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdila Frank Sakker, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

ZAROTA ZA UVELJAVLJENJE MONARHIJ

KERENSKI IZJAVLJA, DA NAČELJUJE GENERAL LUDENDORFF ZAROTO, KOJE NAMEN JE ZOPETNO UVELJAVLJENJE TREH MONARHIJ TER RAZVELJAVLJENJE MIROVNIH POGOJE. — POSEBEN ŠPIJONAŽNI DEPARTMENT.

V ugotovilu, katero je izdal Aleksander Kerenski, prejšnji ruski ministrski predsednik, v družbi svojih političnih prijateljev, se glasi, da obstaja zarota, koje namen je zopet ustanovljenje monarhije v Nemčiji in Rusiji ter zopetno ustanovljenje prejšnje avstro-ogrške monarhije. Ugotovilo je bilo objavljeno v Volja Rusiji, nekem listu, katerega izdaja Kerenski v Pragi v družbi svojih prijateljev in političnih somišljenjcev. Namen zarotnikov je baje razveljaviti mirovne pogodbe, sklenjene v Versailles in St. Germain ter obenem vse druge mirovne pogodbe, ki so bile sklenjene ob koncu svetovne vojne. Glasi se, da načeljuje zaroti general Ludendorff in načrte naj bi se izvedlo v nekem času med spomladjo in jeseno leta 1921.

Besedilo ugotovila, v katerem se je dvignilo te obdolžbe, je dospelo v New York na Božični dan. V njem se nahaja kopija polnega besedila memoranda, kot ga je predložil baje svojim sozarotnikom nemški polkovnik Bauer, glavni pomožec generala Ludendorffa v celi zaroti in v teh se obrazlaga splošni načrt zarote, nje organizacijo ter metode za izvedbo. Ena glavnih postav v zaroti je admiral Horthy, madžarski regent, ki je baje pred kratkim prispeval 20.000.000 mark kot prvi denarni prispevek. Denar je izročil Horthy generalu Biskupski ju, enemu vodilnih postav v zaroti.

Splošne poteze cele zarote so naslednje: — Dežele, zastopane v zaroti, so Nemčija, Avstrija, Rusija, Ukrajina, Bela Rusija, Bolgarska in Turčija. Madžarska se ne vdeležuje direktno izvršitve zarote, pač pa bo zaprla svoje meje v trenutku, ko bo padel udarec ter bo ostala pripravljena za vsak slučaj.

Organizacije se bo vzdržalo v vseh nadaljnjih navedenih deželah. Splošni izvrševalni oddelek bo izvoljen in glavni stan se bo vzdržalo v kraju, katerega bo odločila Madžarska. Glavni stan bo obstajal iz po enega zastopnika vsake prizadete države. Ustanovljen bo tudi častnikarski urad. General Ludendorff bo načeloval glavnemu stanu. Ustanovljeni bodo posebni departmenti, kojih vsakemu bo poverjena posebna naloga. Vključen bo tudi poseben špijonažni departament. Slednjega bo financirala belo-ruska vlada. Centralni komitej se bo sestel vsaki teden enkrat ter razpravljal o položaju v navedenih deželah. Vsi prizadeti bodo morali prisesti, da bodo ohranili najstrožjo tajnost in vsako kršenje zvestobe se bo kaznovalo s smrtjo.

Vojaške sile, katere se bo uporabilo pri izvedenju načrta, bodo organizirane na tajnem. Zadostne čete bodo baje na razpolago, da se uniči vsak nasprotni korak zaveznikov ter uniči tudi vsak odpor od strani revolucionarnih delavskih mas v prizadetih deželah. Vsaka dežela je odgovorna za organizacijo svojih lastnih sil. Zastopništva častnikov naj bi predstavljala jedro teh sil.

(To poročilo je preveč fantastično, da bi moglo biti verodostojno. Resnica je, da obstajajo v vseh navedenih deželah skupine, ki bi rade dovedle do povratka razmer kot so obstajale v Evropi pred svetovno vojno, a da bi bile te sile tako mične, da bi lahko dovedle do strmoglavljenja novega reda, to je le malo verjetno. Če pa bodo zavezniki še nadalje vodili svojo usodepolno politiko ter tiranizirali celi svet, je tudi lahko mogoče, da bo prišlo do preobrata, o katerem se mogoče v Parizu, Londonu in Rimu niti ne sanja ne.)

dočim so prišli liberalci na dan z dvema kandidatom, nekim dr. Zaya, odvjetnikom Wilsonovega tipa ter generalom Jose Gomez, ki je vojak in že enkrat služil kot predsednik. Konservativci so postali prestrašeni ter prišli do prepričanja, da Montalvo ne bo mogel zmagati Vsed tega so ga naprosili, naj resignira, kar je on tudi storil.

Med tem časom pa je tudi dr. Zaya resigniral kot kandidat liberalne stranke in vsled tega je postal Gomez edini kandidat liberalcev.

Politična kampanja je izzvala le mala navdušenja med cuban-

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in storabe, vsak akula posla hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Rami agentje in sakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavi v denarnem prometu nepričakovane preke starim iskrušnim in premočnim tvrdkam; kako bo pa malim neiskrušnim sačetnikom mogoče izpolniti svoje seutemeljena obljuba, je veliko vprašanje.

Nake denarne pošiljave se sadnji čas po novi sveni in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo ispljujejo.

Včasaj smo računali za pošiljatev jugoslovanskih Kron po sledočih cenah:

300 kron		\$2.40	1,000 kron		\$ 7.75
400 kron		\$3.20	5,000 kron		\$38.50
500 kron		\$4.00	10,000 kron		\$76.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdila Frank Sakker, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

"GLAS NARODA"

YUGOSLAVIAN DAILY
Owned and Published by
YUGOSLAV PUBLISHING COMPANY
(a corporation)
FRANK BAKER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"Glas Naroda" izlazi svak dan izvanredno nedelje in praznikov.

Na celo leto velja list za Ameriku \$2.00
Na pol leta \$1.00
Na četiri leta \$3.50
Na celo leto velja list za Evropu \$1.00
Na pol leta \$0.50
Na četiri leta \$1.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Printed every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$2.00
Advertisement on agreement

Poslani listi podležu in osobnosti se ne priobčuju. Denar naj se blagovno plačuje po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi preselje bivalište naznači, da bismo našim naročnikom.

GLAS NARODA
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2878

Ustava in narodno zdravje.

Jugoslavija je pred ustavotvorno skupščino. Dočim meštanske stranke, slepe za evencije družbe, zelo malo mislijo na zidanje novih državnih temeljev, dočim naši vsajeni komunisti, zaslepljeni za revolucijo, hočejo samo rušiti, a ne pomislijo na posledice, zahtevajo mi, socijalni demokrati sezidanje nove države. Demokratično urejena država ne more v današnjih razmerah dvigniti blagostanja ljudskih množic. Država se mora prilagoditi novim pogojem, katere ji nudi družabni razvoj. Ona mora danes probleme razumeti in zahtevati njihovo rešitev. Nova država mora postati socijalistična. Samo tako more ubezati propadu in ljudske množice rešiti meščanski vojni in pretresov. Kajti samo na ta način se bo država prilagodila za socijalne reforme v zmislu družabnega razvoja, v praven socijalizma.

Zaradi tega tudi ustava ne more ostati ono, kar je bila. Ona ne more vsebovati samo politična jamstva za državljane; postati mora regulator družabnih odnošajev med člani družabne enice. Ustava mora zagotoviti ne samo politične dolžnosti in pravice državljanov, ampak zavarovati tudi svobodo in pravo življenja članom družbe. Ustava mora postati vrhovni socijalni zakon socijalizirane države. Narod je glavni čimbenik v državi. Moč in bogastvo države imata svoj izvor samo v širokih množicah kmetov in delavcev. Za varstvo mej ni potrebna vojska, nego zdrav in močan narod, ki se nemalno razmnožuje in razvija. Za bogastvo države ni potrebno zlato, nego so potrebne močne roke poljedelcev in delavcev, ki bodo iz zemlje in sirovin ustvarili blagostanje in bogastvo. Čim več bo zdravih in močnih misli, toliko večje bo narodovo bogastvo. Ali je v demokratični in v absolutistični državi se to bogastvo ni razdelilo ne enarodno, ki ga je napravilo, temveč se ga je zadržalo v rokah velikih industrijskih, poljedelskih in finančnih kapitalistov. Delavci in kmetje so imeli pravico do dela, a niso imeli pravice do plodov svojega dela. Zahtevamo, da vse panoge delavnosti, ki so slobodnega družabnega značaja in katerih razvoj dovoljuje reforme, preidejo v last celokupne družabne, odnosno državne zajednice.

Država ne sme dopustiti, da se stvari še nadalje razvijajo tako kot so se razvijale do sedaj, če ne želi propada skupnosti in družabne nesreče. Ona mora razmišljati o teh problemih. Toda država mora še več. Ona mora skrbeti, da bo narod zdrav in močan, da številno raste, da se pravilno razvija telesno in duševno. Ona mora prevzeti nase skrb narodnega razvoja, dvigovanja narodovega zdravja in skrb varovanja pred boleznimi. Z eno besedo socijalistična država mora slušati glas socijalne higijene in medicine in prejeti njene zahteve. Socijalistična država mora postati higijenična država. To je jedro stvari.

Konzervativni teorici, ozki juristični nazori, morejo govoriti karkoli hočejo o ustavi in državnem pravu. Družba ni mrtve fosil, nego živ organizem. Pravo ne menja družabnih odnošajev, nego je obratno; z družabnim razvojem se menjavajo pravne in zakonске norme. Ravno tako je z ustavo in državo. Ustava ne more več ostati v omrežju starega državnega prava. Ona mora stopiti na polje socijalne delavnosti in ureditve socijalnih odnošajev. Država ne more več ostati samo ozka politična zajednica. Ona ne more več s političnimi ustanovami braniti pravice buržoaznega kapitalizma, nego mora s socijalnimi ustanovami ščititi in čuvati pravice vseh članov zajednice do zdravja in higijeničnega življenja.

Ustava garantira državljanom politične pravice, podanikom predpisuje dolžnosti, napram državi: da spoštujejo lastno, služijo vojake, plačajo davek, se pokoravajo zakonom itd. Današnje d. n. žabne razmere zahtevajo več: Ustava mora garantirati vsakemu članu enote minimum, ki je pogoden za ohranitev zdravja telesa, ona more zagotoviti vsem državljanom pravico do vsega varstva in higijenske mere za zdravo življenje. Država mora razumeti vse družabne odnose in novonastale okoliščine primerno poduzeti korake.

In tako se javlja nujna potreba, da v ustavo pridejo tudi odredbe za narodovo zdravje. Kakor vsiljuje ustava osnovne zakonske odredbe za vojsko, sodstvo, prosveto, vero, delavnost itd., ravnotako mora vsebovati tudi osnovne zdravstvene zakonske mere. Ustava mora vsebovati tudi osnovne zdravstvene zakonske mere. Ustava mora določati: dvigovanje naroda z ozirom na jasno-higijensko načela, izvršitev higijenskih zaščitnih mer po celi državi, varstvo in boj zoper bolezni, brezplačno zdravljenje in osnivanje ustanov za zdravljenje in osnivanje ustanov za zdravljenje, socijalizacijo zdravniške in lekarniške kakor tudi celokupne zdravstvene službe in osnivanje strokovnih šol.

Ustava mora zagotoviti vsakemu članu državne enote pravico do onajšnje družabne zaštite zdravja. Vsak član mora imeti v naši državi vse pravice do mer za boj in zaščito zoper vse pojave in širjenje bolezni, do zdravljenja v slučaju obolenja. S posebnim zakonom se morajo urediti dela za razvoj in povzdigo naroda v zmislu rasne higijene. Ustanavljanje šol za poučevanje strokovnega osebja, ustanavljanje ustanov za raziskovanje zdravstvenih razmer v narodu kot tudi raziskovanje in proučevanje bolezni, ustanavljanje zavodov in bolnic za zdravljenje in boj zoper bolezni kakor tudi zavodov za raziskovanje in pripravljanje serumov in zdravil ne sme biti predmet privatnih kapitalističnih podjetnikov. Vse te ustanove se morajo socijalizirati. S posebnim zakonom naj se določi nastop in izvršitev socijalizacije celokupne zdravstvene službe ravnotako z zakonom naj se uredi tudi odnošaji samoupravnih oblasti in zasebnih dobrodelnih društev v zdravstvenem vprašanju.

Tako piše ljubljanski "Naprej".

Krvav spopad med radikalci in daleč, da je prišlo med pristajalci demokrati v Sarajevu. demokratične in radikalne stranke. Volilno gibanje je doseglo tu: v kavarni "Central" do krvavega, di tu svoj višek. Pred kratkim so boja, pri katerem se je streljalo prikipele strankarske strasti tako s samokresi.

Kaj delajo kajzerjevi sinovi.

V Berlinu obiskujeta dva Nemca državno poljedelško šolo, njih brat je uradnik v neki privatni banki, dočim živi v Tannus gorah nadaljni brat treh, ki vodi slavno kopališče Hamburg. Čeprav niso ti posli posebno odlični, je pri tem značilno dejstvo, da so to štirje razočarani princ, sinovi prejšnjega nemškega kajzerja.

Dva študenta nista nobena druga kot princ Eitel Friedrich in Oscar, ki se vozita sedaj kot vsaki drugi smrtnik s poulično karo iz predmestja v mesto. Bančni uradnik je topi Avgust Viljem in hotelir je bivši mornariški princ Adalbert.

Blesk dvornega in vojaškega življenja je za vse te enkrat za vselej izginil. Revolucija, če ni storila nič drugega, je dosegla vsaj to, da so bili ti princ potisnjeni nazaj na status navadnega smrtnika.

Ni jim sicer treba študirati poljedelstva, prodajati bonde ali upravljati hotele, kajti to so sinovi četa, katerega se je pred vojno smatralo za drugega najbogatšega moza v Nemčiji in ki ima kot navaden državljan še vedno dosti privatne lastnine.

Princi delajo, kajti drugače bi bilo življenje zanje naravnost nezno. Podedovali so običajno hohenzollernsko potozko, ki se jemljejo resnim v svoji nlogi princev. V prejšnjih časih so razljali s svojimi ostrogami po hodnikih cesarske palače in kadar so se vozili z avtomobili po ulicah Berlina, so se morali podaniki njih očeta lepo umakniti s poti.

Nato pa se je nastanil neki sedlar kot predsednik nemške republike v palači njih najstarejšega brata in njegova žena je spravila šivalne stroje v kraljevski buduar njih sestre. Kraljeva garda v pot-sdamskih kasarnah je bila razpuščena.

Friderik Viljem, bivši kronprinč, je skoro največ trpel vsled revolucije. Njegovi berlinski prijatelji pravijo, da sestavlja svoje memoare, da igra na violino in da slika svoje diletantovske slike. Pri tem obstaja njegova edina družba iz revnega župnika na holandskem otoku Wieringen. Njegova žena pride le redkokdaj na Holandsko in niti tega zadovoljstva nima, da bi videla rasti svoje otroke.

Splošno se priznava da je igrala njegova žena najlepšo nlogo v celi kraljevi družini po završeni revoluciji. Za pol ure je jokala, a si nato obrisala oči ter pričela zreti dejstvom hladno v lice. Ko so revolucionarni vojniki obiskali njeno palačo v Potsdamu, je bila ona edna, ki je imela toliko takta, da jih je sprejela osebno.

Takoj je tudi skričala izdatke, prodala avtomobile ter pričela živeti skromno življenje. Posledica tega je, da nimajo republikanci v Berlinu nikdar prilike zabavljati na razpisnost v Potsdamu.

Predevsem pa je držala celo družino skupaj v času, ko ji je bila družina edina tolažba, ki je ostala razočaranim princem in princezjam.

Čeprav pa je živela povsem skromno ter ni šila nikjer v ovestje, je bila vendar izpostavljena sovražnim napadom v socialističnem časopisju. Vseled tega se namerava umakniti na grad Oels v Šleziji, a bo puščila svojega najstarejšega sina, ki je star petnajst let ter njegovega za eno leto mlajšega brata v Potsdamu, da obiskujeta višjo šolo. Ostali otroci, dva dečka in dve deklici, pa bodo šli z materjo na Oels.

Eitel Friderik, drugi sin prejšnjega cesarja, je skoro v prav tako slabem položaju kot njegov izgnani brat, čeprav je v drugem okoliščini vojak z dušo in telesom, ki je ljubil vojaško življenje ter se ne more sedaj živeti v alogi ponižnega civilista.

Eitel je pričel vojno kot polkovnik enega najboljših pruskih polkov ter se je vdeležil številnih spopadov. Pozneje je dobil brigado in končno divizijo ter se glasi o njem, da je več kot ob eni priliki izpostavil nevarnosti svoje življenje.

Sedaj pa bo postal farmer. On se le malo zanimava za farmerstvo, a ima okrog svojega gradu v Potsdamu okoli dvajset akrov zemlje, kjer vprizira svoje eksperimente. Veliko veselje pa je, kadar ga obiščejo prijatelji ali kadar gre v gore na lov ali zimske športe. Zanimava se za zgodovino, katero dobro pozna. Po samomoru njegove brata Joachima je tudi varil otrok slednjega.

Princ Oskar, peti sin bivšega kajzerja, je sošolec Eitela na poljedelški šoli, a ima to prednost, da se v resnici zanima za poljedelstvo. Poročen je z bogato grofice Bassevitz, ki ima na Meklenburškem velikanska posestva, kjer bo imel Oscar še dosti prilike pokazati svoje zmožnosti.

Zakon prince Oskarja je bil morganatičen in mlada žena je dobila priimek grofice Kuppin. Po preobratu pa je postala žena pruskega prince Oskarja ter lahko nosi hohenzollernski priimek. Avgust Viljem, četrti sin kajzerja, se popolnoma razlikuje od Eitla in Oskarja, kot da je potomec nekega povsem drugega rodu. Onadva sta vojaka, ki ljubita tudi prosti zrak in gozdove. Avgust Viljem pa je nežen in občutljiv. Peča se z literaturo, godbo in slikanjem.

Tekom vojne je bil težko poškodovan v neki avtomobilski nezgodi ter se sedaj poslužuje bergeli. Njegova poroka z neko princino iz Holštajna se je končala z ločitvijo in sodišče je priznalo njemu varstvo nad edinim otrokom, dečkom.

On sovrži vojašino ter se je odpovedal svojemu mestu v armadi, da študira pravo. Dovršil je študije v Strassburgu ter bil imenovan "deželni svetnik" za Rheinsberg okraj. Stanoval je v slavnem Rheinsberg gradu, kjer je stanoval nekoč Friderik Veliki, predno je zasedel prestol.

Politika družine pa prepoveduje princem sodelovanje pri zadevah republike. Avgust Viljem je bil zmožen uradnik ter bi gotovo napredoval. Tega pa noče storiti ter rajše služi kot prostovoljni delavec v banki nekega berlinskega prijatelja.

O princu Adalbertu ki je bil mornar, ve Berlin le malo. Mudi se v Homburg, kjer je član kopališkega direktorata in kjer upa kmalu postati manager. Pravijo o njem, da ima trgovske zmožnosti.

Kot znano, se je princ Joachim ustrelil, ker ni mogel prenašati ponižanja svoje hiše.

Razne vesti.**Konec albatrosov.**

V "Times" je priobčil nedavno James Buchland poročilo o neusmiljenem pobijanju albatrosov, ki žive na otoku Laysanu (eden od skupine Hawai v Tihem oceanu). Leta 1915. so uničili takozvani trgovci na tem otoku 20 tisoč albatrosov, da dobe od njih peresa. Ker se albatros da od edinega jajca, ki ga leže in greje, le težko odgnati, ni za trgovca nobena težkoča albatrosa vjeti. Vseled takega ogromnega morja izginja albatros ne le z Laysana, ampak tudi z drugih hawaijskih otokov. Leta 1890. je bilo

teh prekrasnih ptičev na Laysanu še 1 in pol milijona, leta 1909. jih pa še pol milijona ni bilo več. Si je bila od ameriških oblasti, kojih posest so hawaijski otoki, izdana ostra prepoved ubijanja, jih ubijajo še vedno in danes so na Laysanu že prava redkost.

Cerkveni blagoslov nesnanemu vojaku.
Ob priliki petdesetletnice francoske republike so med drugimi ceremonijami pokopali tudi trupla izginja albatros ne le z Laysana, ampak tudi z drugih hawaijskih otokov. Leta 1890. je bilo

Peter Zgaga

Vodstvo neke slovenske organizacije piše dolgo klobaso v svoje opravčilo. Najzanimivejše bo tisto, kar ne bo v nji.

Človek se bo moral kmalo sramovati, da je poštenjak.

Kajti v zadnjem času so neštetim "poštenjakom" dokazali, da so čisto navadni lopovi.

Nič bolj ne jezi lopova kot če mu človek reče lopov.

Neki rojak bi jako rad postal govornik ter mene vprašuje, kako bi dosegel to saržo.

Po mojem mnenju je le troje pravil. Govornik mora vedeti, kdaj mora govoriti, kaj mora govoriti in kdaj mora nehati.

Vinski trgovci je ležal na smrtni postelji. K sebi je poklical svojega sina ter pričel govoriti:

— Ljubi sin, kmalo se bova ločila za vedno. Ne žalosti se, smrtna ura je vsakemu določena. Veliko premoženje ti zapuščam, pet avtomobilov in kleti polne vina. V dolžnost si pa štejem, zaupati ti pred smrtjo še eno veliko skrivnost, namreč, da se da v najskrajnejšem slučaju in v veliki potrebi tudi iz grozja delati vino.

— Ka pa delaš, Eva? — je vprašal Adam. — Zakaj prirezuješ figova peresa?

— Moderniziram se, moderniziram, — je odvrnila Eva.

— Kje imaš srce? — je vprašal učitelj učence, učence pa ni vedel odgovora.

Potem mu je položil roko na prsi rekoč:

— Ali ne čutiš tukaj udarcev? — Ne, udarce čutim ponavadi na zadnji plati.

— Natakaj, v moji juhi plava erknjena muha.

— Ne, gospod, erknjena muha pa že ne more plavati.

Komaj je župnik v slovenski cerkvi na osmi česti pri polnočni odpel "Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje", je slekel domalski rojak sukno, rekele in lajele ter začel kričati: Auf prmejduš!

Prisrčna hvala rojaku, ki je bil toliko njuđen, da mi je poslal za božično darilo pet parov pristnih kranjskih klobas.

— Jaz se vedno tolažim s tem — je rekel človek — da bo vedno slabše.

— V čem pa tiči ta tolažba?

— No, da je zdaj nekoliko boljše kot bo pozneje.

Zadnjič me je vstavil na ulici znanec, ki je znan kot velika klepetulja ter pričel takole govoriti:

— Poslušaj, kaj se mi je pripetilo včeraj. Jaz hodim tam okoli, no saj več, ter srečam ženo onega, kako se mu že pravi, grem žnjo par korakov in nasproti nama pride, no, to je stranska stvar, in on mi reče, da prav dobro ve, kaj imam žnjo opraviti, in pravi, da bo pisal njenemu možu, ki je, no saj več kje je, toda prosim te, ne povej te stvari nikomur, ker sočem, da bi se izvedelo...

šil z vsemi cerkvenimi častmi in blagoslovji. Vsekakor je zanimivo vprašanje, kako so pobožni duhovni očetje izvedeli, da je pripadal "neznanu vojaku" katoliški in ne židovski ali mohamedanski, budistični ali celo ateistični veri!

Krvavi dogodki na Madžarskem.
Madžarska se nahaja v nekakem stanju pred novo revolucijo. V Budimpešti kjer je vlada imenovala zloglasnega generala Lukaschica za poveljnika vseh čet, se je uprlo socijalistično delavstvo in se na več mestih spopadlo z oficirskimi tolpmi. Ljudje trumoma beže iz nesrečnega mesta. Ministrski predsednik grof Teleky je na interpelacijo poslanca Huszárja odgovoril, da je vlada ukrenila najstrožje odredbe proti vsem tistim, ki ogrožajo "red v državi". "Vse tiste" pa pred-

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena 1. 1898 Inkorporirana 1. 1900
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni Uradniki:
Predsednik: MIHAIL ROVARNIK, Box 251, Oconough, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 104, Fair Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Box 104, Lorain, Minn.

Blagajnik: GHO. L. BROOKER, Box 104, Lorain, Minn.

Blagajnik neplačanih dajatev: LOUIS COSTELLO, Salda, Colo.

Vrhovni Skrbnik: M. FOR. V. GRAHER, Box 8, Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Madžarski: JOHN GOURN, Box 104, Lorain, Minn.

ANTHONY MOTZ, 6641 Avenue M, So. Chicago, Ill.

IVAN VAKOGA, 1126 Matrons Alley, Pittsburgh, Pa.

Češki: RUDOLF FREDAN, Box 104, Lorain, Minn.

FRANK SKRABO, 484 Washington St., Denver, Colo.

GREGOR HREBEČAK, 401 - 8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotno glasilo "GLAS NARODA"

Vse stvari tiskajo se uređuje kakor tudi denarne poljubev naj se pošljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošljajo na predsednika poročnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa sročila sprizvala se naj pošljajo na vrhovnega skrbnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem in vsem pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lastni. V blagajni ima okrog \$300.000. (tristo tisoč dolarjev). Bolnišni podvoj, okrog 1000, in pomirila je izplačala še nad polmilion dolarjev. Jednota ima okrog 3 tisoč rednih članov (ice) in okrog 3 tisoč otrok v mladinskem oddelku. Družna Jednota se nahaja po raznih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor želi postati član naj se oglasi pri tajniku bližnjega društva JSEK. Za ustanovitve novih društev se pa obrabi na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 5 člani in 5 članicami.

Nepoučeni Angleži.

Vsled ponovnih interpelacij v angleški poslanski zbornici o stariju v Črnigori, posebno vsled zadnje interpelacije, ki jo je stavil poslanec MacCose, je ministar za zunanje zadeve izjavil, da je vlada zelo neprijetno iznenađena vsled takih zahtev. Smatra da sta Srbija in srbski narod zaslužila drugačno postopanje napram njima s strani zaveznikov. Srbi, Hrvati in Slovenci pa smatrajo, da so s svojimi žrtvami dobili popolno pravico do svoje osvoboditve in zedinjenja. Člani angleške zbornice menda ne vedo, da so Črnogorci najmanj toliko Srbi, kakor so Yorkshireci Angleži in da nikomur v kraljevini SHS ne prihaja na um, da bi jih podjarmil. Oni menda še manj vedo, da je razkralj Nikita zadnji tiran v Evropi, ki ga je velika vojna upravičeno spravila s svetovnega pozorišča.

stavljajo menda socialistična društva in organizacije, katerih prostore je dal policijsko preiskovati. Veliko število oseb je bilo pri tem aretiranih in bodo prišli pred vojno sodišče. Zborovanja in sestanki so prepovedani. Ljudski komisarji čakajo svoje obsodbe. Za slučaj, da se jim kaj zgodi, je dala ruska sovjetska vlada aretirati vse madžarske oficirje in aristokrate, ki so v sorodu s člani sedanjih madžarske vlade in ki se nahajajo na Ruskem. Ti taleci bodo doživeli isto usodo, ki jo bo madžarska vlada odkazala ujetim komisarjem.

ŽENITNA PONUDEBA.

Vdovec, star 41 let, se želi seznaniti s Slovenko od 35 do 40 let staro v svrhu ženitve. Zahteva se, da je skrbna gospodinja in dobra mati in ki si želi svoj dom. Ne oziram se, če ima par otrok. Jaz imam tri otroke, dva fanta in eno punco. Tajnost jamčena. Pišite na: Gen. El. 256 East Prospect Ave., Washington, Pa.

Kdo ve za naslov JAKOBA TAU-CAR? Jaz sem izgubil njegov naslov, zato prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi ga naznani. Gre za važno stvar glede njegovih lotov, ki jih ima v tem kraju; šerif je prodal lotove radi neplačanega davka za leto 1918. Oglasi naj se takoj. — Frank Trinkaus, Box 184, Mar-met, W. Va. (24-27-12)

Rad bi izvedel za naslov svoje hčere MARJE PETERKA, doma iz Mengša. Od županstva v Mengšu sem dobil sporočilo, da se nahaja nekje tu v Ameriki, kar prej nisem vedel. Cenjene rojake prosim, če kateri ve za njeno bivanje, da mi sporoči njen naslov, za kar bom dotičnemu jako hvaležen, ali pa če sama čita ta oglas, naj se sama oglasi svojem očetu: John Peterka, 805 High St., Fairport Harbor, Ohio. (23-30-12)

Naznanilo preselitve

Jugoslovanski oddelek, Foreign Language Information Service, Ameriškega Rdečega Kriza, naznanja, da se ta urad, ki je bil doslej na 1107 Broadway, New York City, preseli konec decembra, in radi tega daje se na znanje vsem zainteresirancem, naj se pisma od sedaj naprej adresirajo na novi naslov: 15 West 37 Street, New York City.

Preselitev tega urada je posledica znatno razširjenega delovanja in potrebe po večjih prostorih. Novi urad se bo nahajal v ravno kar dozidanem poslojpu, kjer bo zavzemal vse deveto nadstropje. Poslopje se nahaja par korakov od 5. Avenue in nedaleko postaja zapadne in vzhodne podzemeljske železnice, kakor tudi postaja (38 St.) 6th Avenue nadzemne železnice.

Bodoča adresa tega urada bo: Jugoslav Section, Bureau of Foreign Language Information Service, American National Red Cross, 15 West 37. Street, New York City.

Preselitev tega urada je posledica znatno razširjenega delovanja in potrebe po večjih prostorih. Novi urad se bo nahajal v ravno kar dozidanem poslojpu, kjer bo zavzemal vse deveto nadstropje. Poslopje se nahaja par korakov od 5. Avenue in nedaleko postaja zapadne in vzhodne podzemeljske železnice, kakor tudi postaja (38 St.) 6th Avenue nadzemne železnice.

Bodoča adresa tega urada bo: Jugoslav Section, Bureau of Foreign Language Information Service, American National Red Cross, 15 West 37. Street, New York City.

Preselitev tega urada je posledica znatno razširjenega delovanja in potrebe po večjih prostorih. Novi urad se bo nahajal v ravno kar dozidanem poslojpu, kjer bo zavzemal vse deveto nadstropje. Poslopje se nahaja par korakov od 5. Avenue in nedaleko postaja zapadne in vzhodne podzemeljske železnice, kakor tudi postaja (38 St.) 6th Avenue nadzemne železnice.

Bodoča adresa tega urada bo: Jugoslav Section, Bureau of Foreign Language Information Service, American National Red Cross, 15 West 37. Street, New York City.

Preselitev tega urada je posledica znatno razširjenega delovanja in potrebe po večjih prostorih. Novi urad se bo nahajal v ravno kar dozidanem poslojpu, kjer bo zavzemal vse deveto nadstropje. Poslopje se nahaja par korakov od 5. Avenue in nedaleko postaja zapadne in vzhodne podzemeljske železnice, kakor tudi postaja (38 St.) 6th Avenue nadzemne železnice.

Bodoča adresa tega urada bo: Jugoslav Section, Bureau of Foreign Language Information Service, American National Red Cross, 15 West 37. Street, New York City.

Preselitev tega urada je posledica znatno razširjenega delovanja in potrebe po večjih prostorih. Novi urad se bo nahajal v ravno kar dozidanem poslojpu, kjer bo zavzemal vse deveto nadstropje. Poslopje se nahaja par korakov od 5. Avenue in nedaleko postaja zapadne in vzhodne podzemeljske železnice, kakor tudi postaja (38 St.) 6th Avenue nadzemne železnice.

Bodoča adresa tega urada bo: Jugoslav Section, Bureau of Foreign Language Information Service, American National Red Cross, 15 West 37. Street, New York City.

Preselitev tega urada je posledica znatno razširjenega delovanja in potrebe po večjih prostorih. Novi urad se bo nahajal v ravno kar dozidanem poslojpu, kjer bo zavzemal vse deveto nadstropje. Poslopje se nahaja par korakov od 5. Avenue in nedaleko postaja zapadne in vzhodne podzemeljske železnice, kakor tudi postaja (38 St.) 6th Avenue nadzemne železnice.

Bodoča adresa tega urada bo: Jugoslav Section, Bureau of Foreign Language Information Service, American National Red Cross, 15 West 37. Street, New York City.

Preselitev tega urada je posledica znatno razširjenega delovanja in potrebe po večjih prostorih. Novi urad se bo nahajal v ravno kar dozidanem poslojpu, kjer bo zavzemal vse deveto nadstropje. Poslopje se nahaja par korakov od 5. Avenue in nedaleko postaja zapadne in vzhodne podzemeljske železnice, kakor tudi postaja (38 St.) 6th Avenue nadzemne železnice.

Bodoča adresa tega urada bo: Jugoslav Section, Bureau of Foreign Language Information Service, American National Red Cross, 15 West 37. Street, New York City.

Slavljeni nemški špijonažni sistem se ni obnesel v Angliji.

RAZKRITJA, KI SO PRIŠLA NA DAN IZZA KONCA VOJNE, KAŽEJO, DA JE BILO DELO NEMŠKIH ŠPIJONOV NEUSPEŠNO. — BILI SO TO LJUDJE ZELO NIZKE VRSTE.

Nadaljna izmed velikih bajk vojne je dobila svoj smrtni udar. Veliko hvalisani nemški špijonažni sistem v Angliji, ki je bil v tolikega strahu in tolikega sovraštva, stoji razkrinkan pred svetom kot žalostna šala. Ne vrjeti v resnični obstoj nevarnega špijonažnega sistema, je bilo krivoverstvo in skoro pro-germanstvo in saknega takega človeka se je smatralo za bedastega, nerazsodnega in acaifista.

Resnica je, da so bile mogoče dežele, v katerih je nemški špijonažni sistem posloval gladko in uspešno ter stori precej dobrega za nemško stvar. Anglija pa se gotovo ni nahajala med temi deželami. Na temelju najnovejših razkritij in na temelju oficijelnih aktov angleške vlade, pa je razvidno, da je bila nemška špijonažna služba domaj vredna denarja, katerega je stala, čeprav so bili honorarji, katere so dobivali špijoni, skoro v vsakem slučaju majhni in neznatni.

Največje presenečenje v povesti glede nemške špijonaže v Angliji je to, da se čita kot burka, od pričetka pa do konca v vseh njenih fazah, seveda z izjemo osebnih usod špijонов samih, ki so morali s svojimi življenjem plačati brezobzirnost svojega delodajalca, nemškega generalnega štaba.

Če bi ne bilo oficijelne pečata na razkritjih dr. Felsteada, bi bil človek skoro nagnjen k temu, da zavrne celo razkritje kot nemestno baharjio. Njegovo pričevanje je namreč naslednje:

Nemci niso dobili niti za pet centov vrednosti mornariških in armadnih informacij od velikega števila špijонов, katere so imeli zaposlene v Angliji; da je bilo najti v celi tolpi, kajti Anglija je arotirala celih trideset špijонов, ki pa niso bili vsi usmrčeni, le enega, ki je bil primerno usposobljen za nalogo, ki mu je bila poverjena. Od prvega trenutka naprej je imela angleška kontrašpijonažna služba in prav posebno cenzura kablov in pošte, katere bi se dalo priemerjati z velikansko mrežo, v svojih rokah celo polje nemških aktivnosti v nevtralnih in zaveznikih deželah.

Polom nemškega špijonažnega sistema je bil posledica treh glavnih razlogov. V prvi vrsti je bila horna kakovost ljudi, katere se je uporabljalo. Ni presenetljivo, da je obstajala večina teh ljudi iz človeških izmedkov, najnižjega moralnega standarda.

Lotili so se onega nizkotnega posla špijonaže za denar. Le malo, dejanski le eden ali dva, sta bila, ki so jih navdajali domoljubni motivi.

Manj lahko pa je razumeti, zakaj je večina nemških špijонов obstajala iz neizobraženih, nevednih ljudi, popolnoma brez vseh duševnih znakov ter večjega, brez katerega špijon ne more preživeti. Kot edino pojasnilo navaja pisatelj, da je Nemčiji manjkalo ljudi in da je vzela v službo vse, kar se je ponudilo.

Drugi glavni vzrok izjalovljenja nemške špijonažne službe v Angliji je bila neprimerna priprava polja. Ravno v tem oziru je postal najbolj očividni polom veliko slavljen pruske uspešnosti. Večina špijонов, poslanih v Anglijo, ni bila niti opremljena za svoj posel. Polagoma se je ta oprema izboljšala, a angleška protišpijonažna služba je razkrila vse in Nemci niso dobili ničesar. Veliko bolj resna ter nepojasnjiva napaka, katere so se držali Nemci do konca, je obstajala v tem, da se je zanemarilo potrebne odredbe, s pomočjo katerih naj bi se ugotovilo stališče vsakega posameznega špijona. V ta namen bi mu bilo treba preskrbeti v prvi vrsti trgovino, ki bi bila varna pred vsako preiskavo ter mu dati bona fide naslov, kamor bi lahko sproščal svoje informacije. Končno pa je bila popolnost angleške protišpijonažne službe, in prav posebno popolnost pošne in kabeljske cenzure, silne velikanski mreži, ki je spravljal vsak dan na kopno sveži plen.

Delovanje pošne in kabeljske cenzure se je izkazalo kot usodopolno za nemške špijone, ne le zaradi tega, ker se je s pomočjo te cenzure natančno zasledovalo gibanje posameznih špijонов, temveč tudi zaradi tega, ker se je s pogubonosno natančnostjo razkrilo najslabše točko špijona, — njegov naslov na kontinentu, ki je v vsakem posameznem slučaju predstavljala agenturo nemške tajne službe, ne pa nevtralnega trgovskega hiša.

Par vzgledov po pojasnilu to asodopolno stran nemških zmot. V prvih mesecih leta 1915 so bili uradniki nemške kabeljske cenzure presenečeni, ko so dobivali sporočila, namenjena na Holandsko in tikačjoča se velikih naročil smodk. To bi samoposebi ne bilo nič posebnega, a izvanredno pri tem je bilo, da so prihajala poročila iz mornariških postojank.

Kdor pozna mornarje, ta ve, da ti ne ljubijo smodk. Brzojavke pa so prihajale iz mest kot Portsmouth, Chatam, Devonport in Dover ter so bile naslovljene na neko hišo v Haagu. Naročevalo se je velike množice smodk vseh mogočih vrst.

Tukaj je moralo biti nekaj radikalno napačnega in uradniki so sklenili zaslišati te podjetne potnike, ki so vršili tako evetočo trgovino. Uradniki angleške protišpijonažne službe so nekaj vedeli o naslovu, kamor so prihajala ta sporočila. Tako sta bila dva osumljena aretirana ter odvedena na Scotland Yard, da se ju zasliši. Eden je bil velik Nizozemec, z dolgo, črno brado. Rekel je, da se piše Petrus Marinus Jansen, da je star trideset let, dočim je bil najmanj petdeset in da je po pokličen mornar. Rekel je, da ni bil nikdar v Nemčiji in da ne ljubi Nemcev.

Nato pa se je razvil naslednji pogovor:

— Kako pa je to, — je rekel uradnik, — da ima vaša tvrdka Dierks & Co., zaposlenega mornarja kot prodajalca smodk? Gotovo je najti dosti izurjenih mož v taki deželi kot je Holandska.

— Tega ne morem reči, — je odvrnil Jansen, — a jaz nisem mogel dobiti mesta kot ladijski častnik ter sprejel vsled tega ponudbo, da odidem v Anglijo ter prodajam smodke, dokler bi ne dobil boljše službe.

— In kaj veste o Dierks & Co.? Ali imajo velik urad?

— Ne, — je odvrnil Jansen. — Uvedel me je neki znanec. Mr. Keriks me je odvedel v svoj urad. To je majhen prostor in kokhok sem mogel videti, ima le enega uradnika.

— Ali ima Mr. Dierks še kake druge zastopnike v Angliji?

— Ne.

— Ali bi vas presenečilo izvedeti, da je naslov Dierks & Co., oni člana nemške tajne službe? — je vprašal angleški uradnik.

Jansen je prebledel ter izjavil, da je presenečen.

Razvnetega mislimo mi, da ste vi nemški špijon. Pridržani boste za nadaljnjo preiskavo.

Na koridorju so ga postavili nasproti njegovemu tovarišu, William Johannes Roos, tudi Holanec. Jansen je z veliko odločnostjo trdil, da ni tega človeka še nikdar videl v celom svojem življenju. Vse zanikanje pa ni prav nič pomagalo. Pri obeh možkih so našli neki parfum, ki se je po natančni preiskavi izkazal kot nevidna tinta. Tajnost naročil smodk iz takih sferiš kot so Portsmouth in Dover, kjer se vidi le malo križar, je bila lahko rešena. Havanas smodke so pomenjale lahke krizarke; Coronas smodke bojne ladje, Roth-

schildi pa rušilce in tako naprej. Te vrste smodk se je omenjalo v naročilih, ki so odhajala na Holandsko. Na nesrečo pa ni tema možkima nikdar padlo v glavo, da je naročevanje velikih množic smodk iz mornariških postojank vse prej kot vsakdanja zadeva. Ta mala napaka, obenem z narovom Dierks & Co., je stala oba moža življenje. Spoznana sta bila krivim, obsojena na smrt ter ustreljena. Predno je prišel konec, sta oba priznala svojo krivdo in oba sta uvela kot moža, kažoč pogum, ki je vzbudil veliko občudovanje angleških vajakov.

Pozneje v letu 1915 je policija aretirala nekega mladega Brazilca nemškega izvora, po imenu Fernando Bushman. Tudi on je nastopal v ulogi trgovskega potnika in ta njegova krmka je bila tako nedolna kot je bila ona obeh Holandcev. Bushman je namreč iz gledal, govoril in nastopal kot mlad bogat kavalir, ki ima trdi ujetniška nagajenja. Prišel je v Anglijo s pomarečnim potnim listom, potem ko je završil svojo kratko vzgojo v slavnih nemških špijonaških šolah v Rotterdamu in Amsterdamu. V Londonu je živel v edicijah West End hotelih ter si pridobil prijatelje v glavnem s svojim bojesterskim igranjem vijoline. Izdajal je precej denarja in trenutna finančna zadrega je razkrinkala njegovo početje. Pisal je na Holandsko, a pismo je bilo preprečeno in Bushman aretiran.

Rekel je policiji, da se nahaja v Angliji v namenu, da prodaja sir, banane, krompir, varnostne britve ter drugo slabo brklarjio. — Postavil je, da je ob času, ko se je mudil v Franciji, prodajal kislire, blago in puške. To je bila nekoliko čudna mešanica za katerega koli trgovskega potnika in policija mu je to tudi povedala.

— In kako se glasi ime tvrdke, pri kateri ste zaposleni? — je vprašal uradnik.

— Dierks & Co., iz Haaga, — je odvrnil Bushman.

— A tako, — je vzkliknil angleški uradnik. — Ko smo zadnji-krat čuli o tej tvrdki, se je pečala s prodajanjem smodk.

Stavljen je bil pred sodišče v Westminster Guildhall, spoznan krivim na temelju zadostnih dokazov in obsojen na smrt. Tekom ee obravnave in tudi takrat, ko je čakal na usmrčenje, se je večel kot kavalir ter si pridobil simpatije stražnikov. Zakaj je postal špijon, je bila skrivnost, katere niso mogli rešiti njegovi zasledovalci in to tembolji, ker je bil bogat človek. Domnevato se je, da so domoljubni motivi dovedli do tega, da se je izročil mahinacijam nemške tajne službe.

Ker se ni mogel izkazati z bona fide poslom ali vsaj s takim, ki bi zvenel verjetno, je bil razkrinkan Alfredo Roggen, črnolas Urugvajec nemškega pokolenja. Rekel je, da je farmer, da se zanaa za nakup poljedelskih strojev ter plemenske živine. Nobena uloga pa ni mogla biti manj primerna za tega pritlikaveca, kojega mami se so bile vse preveč fine in nikakor ne farmerske. Aretiran je bil v jezerskem okraju Škotske, — nadaljna očividna nedolnost, — v bližini novozgrajene munijske tvornice. Obravnava proti njemu je prgotovila, da je stal v zvezi z nemškimi špijonažnimi središči na kontinentu. Tudi on je bil obsojen na smrt s sodnikom in kroglo ter šel pogumno v smrt.

Iz teh vzgledov ter tudi na temelju ostalega materiala, vseobvnega v knjigi Felsteada, bi človek skoro prišel do prepričanja, da niso voditelji nemške špijonažne službe nikdar skušali pojasniti svojih ljudem ali bolje rečeno svojim žrtvam, kakšen je riziko, zvezan z njih podjetjem. Jasno je, da je pomenjalo pošiljanje ljudi, ki so govorili angleščino s tujim akcentom, ki so bili opremljeni a porejenimi potnimi listi ter se nahajali v dvomljivih poslih ter imeli poleg tega naslove, ki so bili dobro znani angleškimi oblastim, pošiljanje v smrt. Organizatorji nemške špijonaške službe pa se niso brigali za to. Žalostno poleg tega pa je še to, da so ti organizatorji zelo dobro vedeli, da ne bodo informacije, katere bi dobili od ljudi take vrste, dosti vredne. — To tudi v resnici niso bile. Kar pa je prišlo informacij skozi, so prišle tri ali štiri tedne pozneje in sicer vsled zavlačenja pri cenzuri in informacija vsled tega ni več mogla imeti one vrednosti, katero bi lahko imela v pričetku.

Od nemških špijонов, ki ih je v Angliji ujela angleška protišpijonaška služba, — v celem jih je bilo trideset, — jih je bilo enajst ustreljenih, dočim je bil eden obesen. Eden je izvršil samomor, ko je postala smrtna obsodba neogibna, šestim se je smrtne kazni izpremenilo v daljše zaporne, dočim so dobili ostali zaporne kazni različnega obsega. Poleg tega je bilo na ducate špijонов interniranih, ker ni bilo proti njim na razpolago zadostnega dokazilnega materiala. To so bili v glavnem ljudje, ki so bili vzeti z ladij in ki se niso nameravali izkreati v Angliji, vsled česar tudi ni bilo primerno soditi jih po angleških postavah.

Najbolj čudna stvar v celi povesti Felsteada je naslednja: — Izjemo Karl Hans Lody-a in mogoče Fernando Busmana, ki sta nastopala iz domoljubnih motivov in s katerima se je postopalo kot s kavalirjema in častnikoma, so bili vsi špijoni, usmrčeni v Angliji, v večji ali manjši meri moralčno bankerotni. Vsi, z izjemo treh, pa so šli v smrt z značilnim pogumom, ki je izzval občudovanje ječarjev.

O Lodyju, ki je bil usmrčen v londonskem Towerju dne 6. novembra 1914, pravi Felstead naslednje:

Karl Hans Lody je bil prvi špijon, ki je bil usmrčen v londonskem Towerju izza časa Jurija III. Mogoče je bil on najbolj ugodni eksemplar nemškega agenta izmed vseh, s katerimi smo imeli opravka tekem vojne, kajti nobenega dvoma ne more biti, da so bili njegovi motivi izključno le domoljubni. Iz tega razloga se je nekaj govorilo o tem, da bi se njegovo smrtno obsodbo izpremenilo v do smrti ječo. Ko pa je bila zadeva predložena načelniku protišpijonažne službe, ni hotel slednji odobriti predlaganega načrta. Rekel je, in to povsem upravičeno, da bi usmrčenje špijona in javna objava tega dejstva, strašljivo uplivala na bodoče nemške špijone, ki bi imeli namen priti v Anglijo. To je končno določilo stvar in Lody je meral dne 6. novembra 1914 plačati s svojim življenjem svojo pripadnost k nemški špijonažni službi. Šel je v smrt brez omahovanja ter junaški in na jutro njegove eksekucije, ko je prišel k njemu v celico pomozni profos v namenu, da ga obvesti, da je njegova zadnja ura prišla, je pripomnil proti profosu na nekoliko zbadljiv način:

— Mislim, da ne marate stisniti roke nemškemu špijonu?

— Ne, tega ne bom storil, — je rekel pomozni profos, — a stisniti hočem roko pogumnemu človeku.

Tako je umrl Karl Hans Lody.

Klin med Poljsko in Madžarsko.

menda od severa podpira Pojska, od juga pa Budimpešta. Ob zgoraj Tisi širi neki Stefan letake, pisane v cerkveni rusinščini, ki napadajo Čeha kot brezverce, ki počejo razkristjaniti pobožne Rusine. V zapadnem delu tega ozemlja pa propagira neki Kutarski odpor proti Čehom, ki gospodarsko izrabljajo Rusine. — Čehoslovaška država ima dosti težav, ki jih pa s svobodonimiselci s svojim hujškanjem proti veri in Cerkev še brez potrebe večajo.

Ogrsko. Češki listi opozarjajo na propagando med Rusini, ki jo

Barva oči in las med Francozi.

Mešanica plemen, ki je ustvarila francoski narod sedanjih dni, je določila tudi glavne telesne karakteristike našega plemena. Tako se je našlo, — piše pariški poročevalec ameriškega zdravniškega glasila, — da znaša povprečna višina možkih 165 centimetrov ali pet čevljev in pet inčev in ona žensk 157 centimetrov ali pet čevljev in dva inča.

Opazovanja kažejo, da ima nad 55 odstotkov ljudi francoskega plemena kostanjeve lase. Za temi se na vrsti plavalasi, ki predstavljajo nekaj nad dvanajst odstotkov. Čisto črne lase je najti le v manj kot dveh odstotkih Francozov. To pomenja, da so odločno črni lasje le malo bolj pogosti kot rdeči, kojih odstotno število znaša manj kot en odstotek.

Odločno črni lasje, tako redki v Franciji, prevladujejo v gotovih deželah, ob Sredozemskem morju, kot na primer v gotovih pokrajinah Španske. Zelo svetli plavalasi ljudje predstavljajo pretežno večino prebivalstva severne Evrope.

Roškarjeva polomija pri sv. Barbari.

Iz Maribora se poroča: Pred kratkim se je moral vršiti pri sv. Barbari klerikalni shod, na katerem bi moral govoriti minister Roškar. Ko je stopil Roškar v sobo, kjer bi se moralo vršiti zborovanje, mu je neki samostojni kmet izročil listo s 25 vprašanji ter zahteval odgovor na ta vprašanja. Minister Roškar je nekaj časa grutal in grutal, pa ni vedel niti na eno vprašanje odgovora. Prišel se je izgovarjati a so samostojni kmetje vstrajali pri svoji zahtevi, da mora odgovoriti na vprašanja. Poklicani orožniki niso imeli nobenega posla, ker so se kmetje sicer pako lepo zadržali. Roškar je moral shod prekiniti in oditi. Zanimivo je, da je bila sv. Barbara doslej ena glavnih klerikalnih trdnjav.

Kulturni odnosi med Jugoslavijo in Italijo.

“Corriere della Sera” piše, da se se je pri pogajanjih v Santi Margheriti razpravljalo tudi o kulturnih odnosih med Jugoslavijo in Italijo. Na vsenčiliščima v Padovi in Rimu naj bi se ustanovila stolica za srbsko-hrvatski jezik v Zagrebu in Belgradu pa za italijanski. Šolsko vprašanje v narodnostno mešanih krajih naj bi se rešilo ozkosrčno. Giolitti-Vesničev sporazum naj bi torej tudi v kulturnem oziru zblizal oba naroda! Lepa misel, toda dokler bo italijanska kultura odrekala najprimitivnejše pravice našim ljudem v Primorju, je ta misel le idealen izrodek starokopitnih diplomatov.

Italijanska barbarstva.

Italijanaši na otokih Čresu in Lošinj dajo pod okriljem karalnjerjev duška svojem veselju nad zmago v St. Margheriti s tem, da vršijo največji teror nad našim narodom. V Velikem Lošnju je besna tolpa demonstrantov navalila na poslopje Narodnega doma in na šolsko poslopje družbe sv. Cirila in Metoda ter obe zgradbi v znak svoje tisočletne kulture demolirala in uničila vse pohištvo. Škoda družbe sv. Cirila in Metoda in posojilnice znaša nad 300.000 lir. V mestu Čresu so fašisti in naši renegati demonstrirali v poslavo aneksije po Italiji. Razbili so Narodni dom. Izgnali so s Čresa na otok Krk čreškega župnika Luko Vitežića, kanonika Krivetarija, ki je rodom s Čresa. Tudi v Istri je zavladal teror fašistov.

Gališki Ukrajinci si žele federacije s Čehoslovaško.

V Ženevo je prispela zapadno-ukrajinska delegacija iz vzhodne Galicije, ki je predložila Zvezi narodov spomnico o postopanju poljskih civilnih in vojaških oblasti. Poljaki izvajajo najkrutejšo grozovlado, zapirajo Ukrajince, jih obežajo, konfiscirajo imetje, zapirajo šole. Spomenica se zavzema za samostojnost vzhodne Galicije, kakor je bila po prevratu razglašena, in povdarjajo, da le morje več obstati pod Poljsko, rajše si žele federacije s Čehoslovaško, poštevaloč ogromno razliko, med čehoslovaško upravo v Podkarpatski Rusiji in poljsko v vzhodni Galiciji. Čehoslovaška uprava se trudi za dobrobit prebivalstva, poljska pa ubija Ukrajince.

Božič v cerkvi.

Na Božič oblači cerkev svečnike v belo obleko, ki znači nedolžnost in dušno veselje. Poje se vesela zahvalnica: “Gloria in excelsis Deo.” Kot posebno odlikovanje praznika čita v cerkvi vsak duhovnik po tri maše. S tem nas obenem spominja trojnega rojenja Kristusovega: njegovega časnega po Devici Mariji, njegovega dušnega v sreih vernikov in njegovega večnega po nebeskem Očetu. V tem smislu se čita tudi troje evangelijev. Nekateri cerkveni očetje dajejo trem božičnim mašam tudi drugačen pomen. Polnočnica spominja na stanje ljudi pred Kristusom, druga ob zori nas spominja na čas, ko je dan ljudem zakon milosti, tretja pa rojenje Kristovo: “Dete se je nam rodilo.”

Navada, da se čita več maš, obstoja že dolgo. Tudi ob nekaterih drugih praznikih se je čitalo po več maš. Tako na Novega leta dan in na praznik sv. Petra in Pavla. Prvi je čital na Božič tri maše pa papež Telesforus in sicer vsako v drugi cerkvi v Rimu.

Zunanje čede a Božiču so troje: postavljanje jaslice, božično drevesce in darovi kot znaki milosrčnosti. Jaslice je vpeljal sv. Frančišek Asiški.

Božičnica.

Sveti večer, sveta noč gresta k nam, trkata, prvi v škrlat odet, druga pa v zvezdah vsa. Hozana, hozana!

Beden je Betlehem, tam se o polnoči v blevu na slamici Odradenik rodi. Hozana, hozana!

Jožef, Marija vsa sreče kar sijeta, Dete v plenice brž bele povijeta. Hozana, hozana!

Angelec mu z neba slavo prepevajo, ljudstvu bodočnosti čast razodevajo. Hozana, hozana!

V loki pastirčkov je toliko, toliko! Jezušku v jaslicah belih ovčic neso. Hozana, hozana!

Kaj pa mi, grešniki, kaj naj počnemo mi? Ali s pastirčki tja tudi naj gremo mi, nesrečni, nesrečni?

Mi, ki smo varali, ki smo ubijali, revnim denar iz rok zadnji izvijali, nesrečni, nesrečni!

Pojdimo v Betlehem, saj je poslednji čas, tam se poklonimo: Jezus, usliši nas, nesrečne, nesrečne!

Dober si, daj nam vsaj dobro srce nazaj, da te častilo bo zdaj in na vekomaj: Hozana, hozana!

Žalujmo ostali: Franciška Finc, sopanga in otroci.

113 Garson Alley, Franklin Boro., Conemaugh, Pa. (23-27—12)

Rad bi izvedel, kje je moja žena ANGELA STRUNA, doma iz Valične vasi št. 9 pri Zagredu. Ona je nizke postave, okroglega obraza, svetlo rumenih las in govori precej dobro angleško. Poročena sva 13 let in dne 24. novembra je neznano kam pobegnila ter vzela s seboj 4 otroke v starosti od 4 do 11 let. Starejši fant zna precej dobro igrati harmoniko. Prosim cenj. rojake, če kdo ve kaj o moji družini, naj mi poroča, za kar bom hvaležen. — Anton Struna, Box 12, Southview, Pa. (24-29—12)

† **NAZNANILO IN ZAHVALA.**

Sorodnikom, znanec in prijateljem naznanjam žalostno vest, da nam je umrl dne 13. decembra t. l. ljubljeni mož in oče

JOE FINE, star 42 let, doma iz Mokronoga na Dolenjskem.

Ranjki je bolehal par let; vse, kar je bilo mogoče, smo storili, da bi ozdravel, toda vse zdravniške pomoči so ostale brezuspešne. Pripadal je k društvu sv. Alojzija št. 36 JSKJ, v Conemaugh, Pa. Pogreb se je vršil dne 15. dec. na hrvatsko pokopališče.

Pogreba se je vdeležilo veliko ljudi, za kar jim izrekam na tem mestu mojo najlepšo zahvalo. Hvala lepa za krasne vence Mr. M. Krebelnu in John Škufel. Lepa hvala tudi Mike Bogoviciu za njegovo vrljdnost in naklonjenost, katero nam je izkazal za časa bolezni in po smrti našega so-proga in očeta.

Ranjki zapuška tukaj mene žalujočo ženo, sina Franka, starega 11 let, Ana 8, Frančiška 7, Marjeto 4 in Josipino 22 mesecev. V stari domovini zapuška brata in mater, tukaj v Ameriki pa neke sestro omoženo Škerjanc in bratrance Franka.

Dragi, nepozabljeni mož, počivaj v miru, saj pride čas svidenja nad zvezdami!

Žalujmo ostali: Franciška Finc, sopanga in otroci.

113 Garson Alley, Franklin Boro., Conemaugh, Pa. (23-27—12)

Angleška in Jugoslavija.

V angleški spodnji zbornici je bila stavljeno vprašanje, ali angleška vlada še plačuje belgradski vladi subvencijo. Finančni minister je odgovoril, da se ne izplačuje nikaka subvencija, vprašanje o posojilu 700.000 funtov sterlingov v svrhu obnove dežele pa še ni rešeno. Izplačanje pa se 25.000 funtov sterlingov na leto za vzdrževanje jugoslovanskih dijakov v Angliji.

IZ URADA Pittsburske ko-operative zadrge.

Glasom pravil Pittsburske ko-operative zadrge bi se morala izvršiti glavna letna seja prvo soboto v januarju. Ker pa pade na prvo soboto v januarju 1921 Novo leto, se bo vršila glavna letna seja delničarjev naše zadrge drugo soboto v januarju, to je dne 8. januarja, ob sedmi uri zvečer v Slovenskem Domu, na 57. cesti.

Vsaki delničar se mora vdeležiti, to je njegova dolžnost. Na tej seji bo del odbor poročal o sedanjem poslovanju, o stanju korporacije in pa o vsem drugem, kar bo potrebno predložiti glavni letni seji. Izvoliti bo treba obenem nov izvrševalni odbor. Štiri direktorje in dva računsko nadzornika. Pridite torej vsi.

Zelo vsem našim delničarjem in odjemalcem veselo in srečno Novo leto, se beležim s spoštovanjem, Anton Zbaničnik, tajnik. (27—29—12)

Kdo ve, kje je JOŽEF REPOVŠ? Doma je iz Kranjskega vrha, občina Poljsnik pri Litiji. Za njegov naslov prosim njegova bolna žena s štirimi malimi otroci v starem kraju. Pred 2. letoma je bil na naslovu Box 753, Red Lodge, Mont. Potrebujemo pomoč, zato ga prosim, da se oglasi. — Marija Repovš, Kranjski vrh, občina Poljsnik pri Litiji, Slovenija, Jugoslavija (27-28—12)

Rad bi izvedel, kje je moja žena ANGELA STRUNA, doma iz Valične vasi št. 9 pri Zagredu. Ona je nizke postave, okroglega obraza, svetlo rumenih las in govori precej dobro angleško. Poročena sva 13 let in dne 24. novembra je neznano kam pobegnila ter vzela s seboj 4 otroke v starosti od 4 do 11 let. Starejši fant zna precej dobro igrati harmoniko. Prosim cenj. rojake, če kdo ve kaj o moji družini, naj mi poroča, za kar bom hvaležen. — Anton Struna, Box 12, Southview, Pa. (24-29—12)

† NAZNANILO IN ZAHVALA.

Sorodnikom, znanec in prijateljem naznanjam žalostno vest, da nam je umrl dne 13. decembra t. l. ljubljeni mož in oče

JOE FINE, star 42 let, doma iz Mokronoga na Dolenjskem.

Ranjki je bolehal par let; vse, kar je bilo mogoče, smo storili, da bi ozdravel, toda vse zdravniške pomoči so ostale brezuspešne. Pripadal je k društvu sv. Alojzija št. 36 JSKJ, v Conemaugh, Pa. Pogreb se je vršil dne 15. dec. na hrvatsko pokopališče.

Pogreba se je vdeležilo veliko ljudi, za kar jim izrekam na tem mestu mojo najlepšo zahvalo. Hvala lepa za krasne vence Mr. M. Krebelnu in John Škufel. Lepa hvala tudi Mike Bogoviciu za njegovo vrljdnost in naklonjenost, katero nam je izkazal za časa bolezni in po smrti našega so-proga in očeta.

Ranjki zapuška tukaj mene žalujočo ženo, sina Franka, starega 11 let, Ana 8, Frančiška 7, Marjeto 4 in Josipino 22 mesecev. V stari domovini zapuška brata in mater, tukaj v Ameriki pa neke sestro omoženo Škerjanc in bratrance Franka.

Dragi, nepozabljeni mož, počivaj v miru, saj pride čas svidenja nad zvezdami!

Žalujmo ostali: Franciška Finc, sopanga in otroci.

113 Garson Alley, Franklin Boro., Conemaugh, Pa. (23-27—12)

Iz bolezni alkoholnega norca.

Predgovor.

Dne 22. novembra 1906 pride k meni dobrorejen in zgovoren gospod; bil je odkrit in naravnost. "Bil sem uredu, pa izgubil sem službo, ker sem pil. Nazadnje sem zbolel vsled alkohola. Zdelo se mi je, da me preganjajo in da se moram usmrtiti. Zavodu za umobolne v Lipskem se imam zahvaliti, da sem še živ in zdrav. Kar sem tukaj in nekaj dni poprej preživel, sem napisal in vam izročam, ako dobite kakoga založnika, ker potrebujem denarja." Izročil mi je napisan zvezek in že na naslovu sem spoznal v njem časnikarja.

Znorel!

Dnevnik iz norišnice odpuščenega.

Prebral sem prvo stran. "Prav lepo se bere", mi reče. "Pa stite tu rokapis in pridite v pondeljek." Zadoljen se je poslovil. Pa tudi jaz sem bil vedno bolj zadovoljen. Zakaj od strani do strani je bil ta spis tega alkohola vedno bolj zanimiv, res nekaj posebnega. Videlo se je, da je pisano, kakor se je res godilo. Ni bil mislil, da je mogoče zmešanim možganom zamotane vtise napadov tako natančno ohraniti. In nikdar se nisem bral, da bi pijanec sam tako podrobno in v dovršenem slogu popisoval najbolj žalostne trenutke svojega zavoženega življenja. To je bil torej spis redke, dragocene važnosti. — Ko je pisatelj v pondeljek prišel, izplačan je dobil delež za svoje delo. Ta dan je še zelo dihal po žganju; dejal pa je, da sedaj pristopi k abstinenciji. Neverjetno se mi je zdelo, ker mi je pravilo, da tudi kad; ako pa je alkoholik tudi kadilec, je silno redko, da se zdrži kot abstinent. Pisatelju temu na čast pa moram reči, da se že dolgo časa dobro drži in pridno dela. Bil je dobre volje ta dan. Zato sem marsikaj izvedel iz njegovega življenja. Časnikar I. je 41 let star, sin protestantskega pastora; ta je popival vsak dan 8-10 vrčkov piva, v 68. letu kot alkoholik umrl vsled raka v želodcu in čreveh. Mladi I. je že kot gimnazijalec precej pil, kakor je bilo v družini v navadi. Tudi njegov brat je zelo pil. Šol ni nikoli dovršil, zagledal se je v neko igralno v Berlinu, postal je sam gledališki igralec in je bil četrt leta v dvomljivi družbi potovalnih igralcev. Nato je zasel med časnikarje, pridno je pisal, še pridneje je pil. Bil je obtožen razžaljenja kralja in obsojen na šest mesecev ječe. Ubežal je v Švico, na Francosko in odtod v Ameriko, kjer je ostal od leta 1895. do 1902. Bil je v New Yorku odličnega lista sourednik. Toda napadel ga je umobol in hotel se je usmrtiti. S tem je izgubil vso srečo. Vrnil se je na Nemško, presedel nekaj kazni, bil pomiloščen in je zopet pisal za razne liste, kmalu je postal urednik, čez eno leto pa so ga zaradi pijančevanja odslovili. Potem je begal okrog, dokler ni prišel v zavod za umobolne. — Po tem poslušilu podam spis, ki mi ga je pisatelj izročil.

Uvod.

Vendar je enkrat konec strašnih dni, ko se mi je umobolnem zdelo, da me povsod preganjajo sovražniki ter mi groze z mukami in s smrtjo, konec je mukotrpni noči brez spanja, ko sem razburjen poslušal skrivnostno šepetanje, ki mi je šumelo okrog ušes, in v groznem strahu živo videl pred seboj ljudi, ki so z revolverjem merili na mojo glavo. Vse to je bila prevara, bile so domišljije, strahotno orisane predstave, ki jih je povzročil v mojih možganih alkohol, ki sem ga užival neizmerno. Čudno, da se pojavljajo v možganih tako čudni vtisi, o katerih se nam zdi, da se ne rode v naši glavi, marveč zunaj nas, tako da popolno jasno vidimo pred seboj ljudi, ki jih ni pred nami, in da točno čujemo govorjenje, dasi okrog nas nikdo ne govori. Tako so me motile te čudne prevare, da so me prevladale včasih tudi še ob dnevih zdravljenja, ko sem si bil popolnoma svest, da se te prevare porajajo vse le v mojih možganih; ko sem takrat silil zopet skrivnostno šepetanje, sem vprašal v dvomu sam sebe: Ali je mogoče, da so se rodile te besede,

ki jih čisto natanko slišiš, le v tvojih možganih, vsaj sem zdaj popolnoma jasen in pameten ter vem, da so to samo prazne domišljije, in vendar mi ti glasovi vedno brne po ušesih. — Nazadnje pa so se požubila tudi ta zadržana znamenja moje bolezni in popolno jasnega duha pišem te vrstice, in skoro bi se moral smejati nad temi neumnostmi, ko bi ne bile tako neskončno strahovite. Svojo bolezen naslikam tu popolno po resnici, ne samo zato, da znamo, kako se godi človeku, ki je na umu bolan, marveč posebno zato, da zvedo prijatelji alkohola, kakšno razdejavanje napravi zloraba alkohola v človeških možganih. Moj spis ima namen po resnici sporočiti o vsem, kar sem mislil, govoril, kar je sploh blodilo v moji duši. Naj bi opis te bolezni obvaroval druge pred enakom žalostno usodo.

Pisatelj.

I. poglavje.

Žrtva alkohola. — Preganjanci se kažejo.

Zopet me je poprijelo. Dve leti sem imel mir, tedaj pa se mi je zopet zazelelo, da bi bil popolnoma prost, da bi odvrnil od sebe vse vezi, da bi kakor svoboden mož po svoji volji, kakor mi je klical notranji glas, pil, pil in zopet — pil. In jaz nesrečen sem to storil, zanemaril sem svoje dolžnosti, hodil iz gostilne v kavarno, iz beznice v beznico. Nič jesti, samo piti! Pivo, žganje — žganje, pivo! Skrbno sem se ogibal navadnih gostiln, kjer bi se bil sestel s svojimi znanci. V predmestju sem hodil, v okolici in tudi tam po raznih pivnicah. In pil sem, veliko pil. Ponoči nisem hodil domov. Po kavarnah, po čakalnicah na kolodvorih, ki so odprte celo noč, posedal sem in popival. Zjutraj sem se za silo umil v kavarni in čez dan zopet kakor prejšnji dan, popival, da nisem bil nikoli popolno pijan. Glava mi je kar gorela in zazdelo se mi je, da me ljudje postrani pogledujejo, nogo so se mi šibile, roke so se mi tresle, toda pijan nisem, nikakor ne! Tako so minili trije dnevi. Četrti dan sem šel v predmestje in stal na postajališču električne železnice. Kolikor manj sem jedel, toliko več sem kadil. Poleg mene sta stal dva moža, ostro sta me opazovala, kakor uradnika iz sednice. Čemu me pač tako od strani opazujeta? — Tedaj sta pa tudi jela govoriti o meni, dasi le šepetala. Vendar sem natanko slišal besede: "Danes ga moramo dobiti!" Drugi je dejal: "Že več noči ga ni bilo doma, sedaj se mora vendar enkrat naspiti, in v njegovem stanovanju ga najlaže primemo." In zopet sta me strupeno pogledala.

Strašen nemir me je prevzel. Saj vendar nisem nič hudega storil! Ali morda vendar kaj, saj dandanes človek skoro ne ve, kdaj kaj zgreši, saj so postavbe tako polne nastavljenih zanj. Človek ima toliko sovražnikov, zavirljivec, vsepovsod je polno obrekovalcev — no pa saj ne bi stikali za menoj, če bi ne bil nič zgrešil. Toda jaz celo ničesar ne vem, kaj sem vse večerj storil. Kdo ve, kaj sem naredil! Če bi bil koga umoril, jaz se tega več ne spominjam. Toda naj bo kar hoče, tako hitro me ne bodo dobili. Ko sta se na nekem križišču električna vozova srečala, sem skočil iz enega voza v drugi. Nikdo ni šel za menoj. Smotko vržem proč in sedem na klopi. Tu pa sedita dva gospoda, kakor dva skrivna policaja. Seveda sta — saj že govorita o meni. "On misli, da nama je ušel", reče eden, drugi pa se zasmije, rekoč: "Na vseh progah se vozijo tajni policisti."

Torej je vendar res, da me preganjajo. Oči vidno ne marajo napraviti nobenega šuma, sicer bi me lahko takoj prijeli. Peljem se v L. in sedem na vrtu ter naročim kosilo. Zdelo se mi je, da bom tukaj popolno v miru. Jem nekaj, popijem tri kozarce piva in dve šili konjaka. Vroče je, zato se mi zadremlje. Nekdo pa me strese in jaz se vzbudim. Ne smrčite tako grdo, reče mi gostilničar, in meni nasrta a je že sedel gospod, gotovo je bil skrivni policaj. Kako se mi kaničljivo posmehuje! Gostilničar stopi k njemu. "Danes ga gotovo dobimo", reče policaj, "danes gre gotovo domov spat."

Tedaj sem se jak kaničljivo zasmel. "Tepec", sem si mislil, "tako hitro me pa le ne dobiš, jaz lahko še več noči tako brez spanja preživim po gostilnah." Toda s tem človekom ne moreš več sedeti v eni gostilni, zato plačam in odidem v mesto po električni, in sicer ravno na nasprotni konec. Kmalu vstopita dva človeka, ki me opazujeta in o meni govorita. Jaz sedaj bolje slišim nego kdaj poprej. Dasi so vrata zaprta, dobro razumem, kaj med seboj šepetata. "Danes to napraviva", reče prvi. "Ali imaš zapestnico s seboj?" Zapestnico, to misli najbrže železno veržico, ki se z njo zvežejo roke. Čemu neki bi mene zvezali? Ali sem tak hudodelnik? Toda ti me že ne bodo zvezali. Grem ven na stojšče in prižgem smotko, popolnoma sem miren in nekaj pred koncem proge skočim z voza. Hvala Bogu, nadi tega opazila moja zasledovalca; ves vesel, da sem jima ušel, grem v bližnjo gostilno in pijem. Dolgo pa nisem sam; človek vstopi v sobo, ki je gotovo od sodnije. Seveda je — kako me pogleduje! Sedaj sprašuje natakarija, če sem že dolgo tukaj in zakaj mi ni tega že sporočil. Naročim se kozarec pive in plačam. Moj zasledovalec gre ven, jaz hitro zvrnem kozarec piva, bežim iz hiše, okoli vogla, vprek po ulici in zopet okoli vogla v drugo gostilno. Trese sem se od strahu in več pil, da bi se pokrepčal. Toda tudi tukaj so preganjanci za menoj. "Tako več ne gre", pravi eden, "saj se vendar ne moremo cel dan voziti za njim, treba je, da se temu napravi konec, jaz ga bom kar tukaj prijel." Druga dva sta mu odgovarjala in bila mnenja, naj se s tem še počaka. Pa jaz tega nisem več maral poslušati. Htel sem iz hiše, a vendar še čisto tanko slišal za seboj zabavljeve: slepar, potepuh, za katerega ni nobena kazen prehuda, ki zasluži, da ga obsodijo v dosmrtno ječo. Htel sem na kolodvor, a tudi tu so bili moji prijatelji za menoj, zato sem iskal pomoči pri nekem stražniku. Povedal sem mu, da me preganjajo in da me hočejo umoriti. On pa je menil, da sem preveč pil, četudi nisem pijan, in da si vse te stvari le domišljujem, take ljudi da on že dobro pozna in da naj le grem mirno spat. Pa odgovoril sem mu, da si ne upam iti domov, da se tudi v hotel ne upam iti sam, ker me gotovo za kakim voglom čakajo, da me umore. Stražnik mi je svetoval, da vzamem postreška s seboj, kar sem tudi storil.

(Dalje prihodnič.)

SLOVENSKO AMERIŠKI KOLEDAR

Pred par dnevi je izšel naš "Slovensko-Ameriški Koledar za leto 1921". Cena ista kot lanske leto. Glede vsebine in zanimivosti slik bo ta izdaja presegla vse dosedanje. Politiko smo v tem Koledarju popolnoma opustili. Ljudje so informirani o političnih vprašanjih iz dnevnega časopisja. Pri čitanju teh sestavkov se bo počel čitatelj v duhu med zlatistalce divjega zapada, spremljal bo slavne detektive pri razreševanju najbolj zapletenih kriminalnih vprašanj ter stopal z znanih stveniki po raznih nepreiskanih deželah ter se žnjimi vred čutil naravnim pojavom.

Čitateljem tudi naznanjamo, da bo imel v tem Koledarju svoj poseben oddelček stari znanec Peter Zgaga. Da on kremenito pove, kar pove, je vsakemu znano.

Precejšen del je posvečen tudi zdravstvu, domu in gospodarstvu. Kdor ga hoče prej imeti, ga mora prej naročiti. Tiskali ga bomo le omejeno število. Torej hitro na delo, da ne boste brez Koledarja.

Naročila sprejema:

Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Začimbo, Soliža in najraznovrstnejša

domača zdravila

katera priporoča magr. Knap, imamo vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni karti.

MATH. PEZDIR, P. O. Box 172, City Hall Station, NEW YORK CITY.

Božične jaslce.

Zopet se je približal dan, katerega se veseli vse, staro in mlado. Zopet praznujemo Božič, oni dan veselja, ko se omehečajo tudi bolj trda sreča. To je čas za velike in male, za uboge in bogate. Vse se in raduje se gleda cvetoča mladina na razsvetljeno božično drevesce, in solza veselja, tihe sreče in lepega spomina se ukrade roditeljem iz oči. In celo tam, kjer bivata revščina in ubostvo, celo tja se povrne danes veselje. Dobrosrčni ljudje se spominjajo v krščanski ljubezni na zapuščene, da se morejo tudi ti veseliti na sveti večer, ko se veseli vse, in ko done z neba sladke besede: "Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje."

Sveta pobožnost navdaja vsako čisto srce, če opazuje na sveti večer pod bliščem božičnim drevescem jaslce. Kako malo teh ved, odkod ta lepa navada, da se na božični večer stavijo jaslce.

V kratkih potezah hočemo povedati zgodovino jaslce. Kakor pri božičnem drevescu, tako je tudi pri jaslcih začetek temen. Tudi nimamo nikakih gotovih podatkov, kje in kdaj se je začela navada, postavljati jaslce. Mnogi menijo, da so jih začeli postavljati v srednjem veku pri takozvanih "duhovnih igrah", ki so bile, zelo priljubljene in razširjene.

Že davno je bila navada, posamezne cerkvene praznike dramatično praznovati in samo enega koraka je bilo treba, in bila je prava drama. Najprvo so se igrali velikonočne igre, katerih potanek je že iz 10. stoletja. Kmalu nato so se začele tudi božične igre; trdi se, da prav gotovo že v 11. stoletju. Ker pa so imele božične igre nalogo, postaviti vrnikom skrivnostno svete noči dejansko pred oči, zato lahko rečemo, da pri teh igrah gotovo ni manjkalo jaslce. Vendar imamo šele iz 13. stoletja poročilo, da so rabili pri božičnih igrah jaslce. Po tem poročilu so postavljali jaslce za oltarjem, dočim so oltar sam okrasili s podobo Matere božje. Pred oltarjem je naznanjal rojstvo Gospodovo v angela preoblečen deček. Nato je prišlo pet pastirjev molit novorojeno Deteto in s cerkvenega oboka se je zaslislal otroški glas: "Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje."

Kmalu po tem poročilu pa najdemo omenjene tudi znani živali, vola in osla, ki sta že na najstarejših podobah naslikana tik jaslce.

Sv. František Asiški, goreč častilec betlehemskega Deteta — tako je imenoval božje Deteto — svoji iskreni ljubezni — se je oddelil, da se praznuje skrivnost božične noči v prosti naravi. V gozdu pri Grecio so postavili jaslce, v katerih je bila mrva in slama. Nato so položili notri spečega otroka. K jasljam pa so privzeli vola in osla. Prišlo je od vseh krajev veliko ljudi, katerim je bilo tako praznovanje božične noči nekaj novega. Gozdno temino so razsvetljevale luči in pobožno ljudstvo je pelo božične pesmi na čast Odršeniku sveta. O polnoči je bila maša, pri kateri je pridigoval sv. František o ljubezni betlehemskega Deteta.

Iz 14. stoletja imamo poročilo, da so predstavljali tudi sv. tri kralje. Najprvo so to vpeljali dominikanci iz Milana. S krasnim spremstvom in v veliko množico redkih živali so šli Modri z Jutrorega z gozbo v cerkev. Na velikem oltarju so stale jaslce. Tudi jim prodala živila. Kmetje jih navol in osel sta bila privezana k njim. Ko so Modri Jezusa počastili in v sanjah dobili naročilo, sam se jim je obrniti, so šli po določeni poti nazaj.

Na Nemškem so dejali v 14. stoletju "božje Deteto" namesto v jaslce v zibelko, ker je bila ta pri ljudstvu bolj v navadi kot jaslce.

Zadnja izprememba je bila, da so nadomestili žive osebe s premakljivimi in nepremakljivimi podobami. Ta način se je ohranil do današnjega dne. Kdaj se je to izpremenilo, se ne ve natančno; jaslce pa, kakoršne so zdaj, so bile gotovo že pred kakimi 250 leti.

že v mnogih župnijskih in samostanskih cerkvah. Ščasnoma so delali te premakljive podobe vedno krasneje, kakor se je tedaj razvijala umetnost.

Ljudstvo pa se ni zadovoljilo, da bi videlo jaslce samo v cerkvi, ampak želelo je, da bi se tudi doma razsvetljevalo z njimi. In tako se je vkrinila navada, da so postavljali jaslce tudi v zasebnih hišah. Ker pa ni bilo treba v hiši nobene pregrade pri jaslcih in so potrebovali te le malo prostora, se je razširila ta navada povsod. In v 18. stoletju so postavljali jaslce v vsaki hiši, pri vsaki družini.

Toda samo pri tem ni ostalo dolgo. Jaslce niso bile samo v hiši, predstavljali so jih tudi na cesti, posebno pri božičnih sprevedih. Že v 13. stoletju so bili o Božični takih obhodi v navadi. Pri njih so peli in plesali. In v 17. stoletju so predstavljali pri teh obhodi zaradi priljubljenosti tudi jaslce. V sprevedu sta šla Marija in sv. Jožef, pogosto pa tudi sv. trije kralji, ki so nosili zvezdo. Ostanek te navade so naši koledniki. Tupatam je šel tudi "Jezus" v sprevedu in večkrat sam nosil zvezdo. Ti božični obhodi so bili pri protestantih ravno tako priljubljeni, kakor pri katoličanih.

Prišel pa je tudi čas, ko so gotovi krogi napovedali vojno jaslceam. Ker jih niso mogli popolnoma prepovedati, izkušali so kolikor mogoče ta običaj omejiti. Vendar niso opravili nič. Navada, postavljati jaslce, se je tako vkrinila, da ni nikdar izginila.

Akoravno so ostale tudi pri protestantih jaslce v navadi, vendar so bolj priljubljene v katoliških deželah, predvsem na Bavarskem, na Tirolskem in v Italiji.

Dandanes se nahajajo kraji, kjer so v vsaki cerkvi, v vsaki kapeli jaslce, ki stavijo ljudem svete noči plastično pred oči. In želeli je, da bi se ta lepa navada razširjala povsod; ne samo v vsaki cerkvi, ampak tudi v vsaki hiši in pri vsaki družini se morajo staviti jaslce v čast božjemu Detetu. Naj bi jaslce opomnile mnogi in jih navdušile za božje Deteto! Tedaj bomo pa tudi vselega sreča zaklicali z angeli vred: "Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje."

Koroške novice.

Kako so Nemci na Koroškem goljufali.

Da so goljufali koroški Nemci pri plebiscitu na debelo, ve danes že ves svet, a da so goljufali dvojno, to prihaja sedaj počasi na dan. Tisočake, ki so jih plačevali za glasove, so delili v soboto 9. oktobra, torej šele dan pred plebiscitom. In vedeli so, zakaj so tako delali. V nedeljo je volilce glasoval in ni imel časa, da bi šel v Celovec ali Beljak menjat pri služenju tisočake. Na to veselo pot je odšel v pondeljek. A vračal se je dolga obdobja. V Celovec in Beljaku niso hoteli namreč menjati, niti sprejemati denarja, ker je bil ves ponarejen! Za Nemce je bilo torej podkupovanje jako poceni. Ni nobenega vzroka za pomilovanje tistih, ki so se prodali za ponarejen denar, bati se je samo, da bodo oškodovani s tem tudi pravi Slovenci.

Korošci se že kesajo!

Iz gornje Savinske doline poročajo: V zadnjem času prihajajo preko meje številni Korošci ter prosijo za božjo voljo, da bi se jim prodala živila. Kmetje jih navadno zavračajo. Korošci pa tarnajo, da so bili zapeljani in da niso vedeli, da bo imel plebiscit kajne tako strašne posledice. Pravi, da je mogoče že povsod znanj, kako, nikjer ni dobili več kruha, živino so jeli že rekvirirani in predpisovati ogromno visoke davke. Tako tožijo in tarnajo. Ker so Slovenci mehki ljudje, se jim režeji smilijo in marsikateri Korošec odnese preko meje par kil moka ali pa suhega mesa, kar bo pe podobami. Ta način se je ohranil do današnjega dne. Kdaj se je to izpremenilo, se ne ve natančno; jaslce pa, kakoršne so zdaj, so bile gotovo že pred kakimi 250 leti.

Toda ta način se je le počasi razširjal in le malo cerkva ga je vpeljalo. Polagoma pa se je vendar priljubila in v 17. stoletju so postavljali jaslce po tem načinu.

VABILO

na veliko veselico, katero priredi Slov. pevsko društvo Jugoslavija dne 31. dec. (Silvestrov večer) v Slov. Delavskem Domu, Moxham, Johnstown, Pa. Začetek ob 7.30 zvečer. Na veselici bo "Jugoslavija" zapela več mičnih slovenskih pesmi v mešanem in moškem zboru. Za plesalžele bo sviral vsele poskočnice domači tamburaški zbor, a za žejne in lačne bo tudi vsestransko preskrbljeno. — Rojaki in rojakinje iz Johnstowna in okolice, vdeležite se polnočestveno te veselice ter prisostvujte prehodu starega leta v novo. Vljudo sta vabljeni tudi bratska pevstva "Rodoljub" in "Bled", da prihitita ter se zabavata z nami. Vstopnina za moške je 50c; ženske so vstopnice proste. Vstopnice je dobiti pri vstopu v dvorano ter pri članih društva kot predprodajo. Na svilenje! Veseljeni odbor.

Novi ceniki!

za moške in ženske ure, verižice, priveške, prstane in vso drugo zlatnino so gotovi.

Pišite dopisnico, in mi vam pošljemo novi cenik brezplačno, da si lahko nabavite, kar želite za božične praznike

Cene nižje kot drugje.

Ivan Pajk

24 Main St. Conemaugh, Pa.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specializiran v "Pittsburghu" ki ima 25-letno prakso v zdravljenju vseh možnih bolezni. Zastružene krvi očisti s glavnimi zdravili, ki jih uporablja v "Pittsburghu". Če imate moliše ali moliše, če po telesu v priu, izpadanje las, bolečina v kosteh, pridite in izčistite vam bota kri. Ne čakajte, ker ta bo lažna se nalaga. Vse možne bolezni zdravimo po kraljinski metodi. Kakor hitro opazite, da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pridite in las vam za bom sestet povrniti. Hidroske ali vodno kilo odstranimo v 14. urah in sicer brez operacije. Bolezni moliše, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju voda, odstranimo s anto-vesto. Revmatizem, ozebanje, bolečine o teletine, srbočice, škroče in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nastale krvi odstranimo v kratkem času ni potrebno ležati. Uradne ure: vsak dan od 8. ure zjutraj do 8. večer; v petkih od 8. zjutraj do 8. popoldne; ob nedeljah od 12. do 2. popoldne.

CUNARD ANCHOR LINE

Parnik "ITALIA"

odpluje 1. februarja

v Dubrovnik in Trst

Cena za tretji razred:

V Dubrovnik \$125.00

V Trst \$115.00

in \$5.00 vojnega davka.

V vašem mestu je Cunard Anchor agent. Pojdite k njemu.

Morilec Roze Luksemburgove pri-

znal umor. Zrakoplovski poročnik Offmann, kateri se zdravi v vojaški bolnišnici v Erfurtu, je izjavil, da je on morilec Roze Luksemburgove. Uvedena je bila preiskava.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PRIBLIŽNO ODPLUJEJO IZ NEW YORKA.

ROCHAMBEAU	4. jan.	—	Havre
CRETIC	5. jan.	—	Genoa
LA LORRAINE	6. jan.	—	Havre
PESARO	12. jan.	—	Genoa
BELVEDERE	15. jan.	—	Trst
LA TOURAINE	15. jan.	—	Havre
SAXONIA	18. jan.	—	Cherbourg
PANNONIA	18. jan.	—	Trst
ADRIATIC	19. jan.	—	Cherbourg
IMPERATOR	20. jan.	—	Cherbourg
REGINA	20. jan.	—	Genoa
FRANCE	20. jan.	—	Havre
ITALIA	25. jan.	—	Trst
AQUITANIA	25. jan.	—	Cherbourg
ARGENTINA	29. jan.	—	Trst
LA SAVOIE	29. jan.	—	Havre
ALBANIA	1. febr.	—	Cherbourg
LA LORRAINE	5. febr.	—	Havre
PRES. WILSON	9. febr.	—	Trst
ADRIATIC	16. febr.	—	Cherbourg
LEOPOLDINA	16. febr.	—	Havre

Glede cen za vozne listke in vsa druga pojasnila, obrnite se na ur. d. d. FRANK SAKSER 42 Cortlandt St., New York

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

BELVEDERE 15. januarja

ARGENTINA 29. januarja

PRES. WILSON 9. februarja

Potom listkov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji. Razkošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda. Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHILIPS BROTHERS & CO. Passenger Department 4 West Street New York

French Line

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

LEOPOLDINA 28. decembra
ROCHAMBEAU 4. januarja
LA LORRAINE 6. januarja
LA TOURAINE 15. januarja

POSEBNA VOZnja NARAVNOST DO HAMBURGA

NIAGARA 5. januarja

Direktna železniška zveza iz Pariza v vse glavne točke Jugoslavije. Hitri parniki s štirim in dvema vijakoma. Poseben zastopnik jugoslovanske vlade ho pričakal potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odpremi, kamor so namenjeni.

Parniki Francoske črte so transportirali celotno vojno na tisoče čehoslovških vojakov brez vs. neprimliko. Za šifkarte in cene vprašajte v DRUŽBINI PISARNI, 19 State St., N. Y. C. ali pa pri lokalnih agentih.

LLOYD SABAUDO 3 State Street New York

Prihodnji odpluje iz N. Y. parnika na 2 vijaka RE D'ITALIA - 30. dec. PESARO - 8. jan. Izdajajo se direktni vozni listki do vseh glavnih mest v Jugoslaviji. Brezplačno vino potnikom 3. razreda.

U. S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.

Iz New Yorka v Italijo naravnost V NAPOLJ. - GENOVO, - PALERMO, - MESSINO.

Parnik na dva vijaka PRINCES MATOIK 11.000 ton bo odplul 20. januarja.

Izvanredne udobnosti. — Izborna služba. Cene: za kabine od \$150.00 naprej. za tretji razred \$95.00 in \$5.00 vojnega davka.